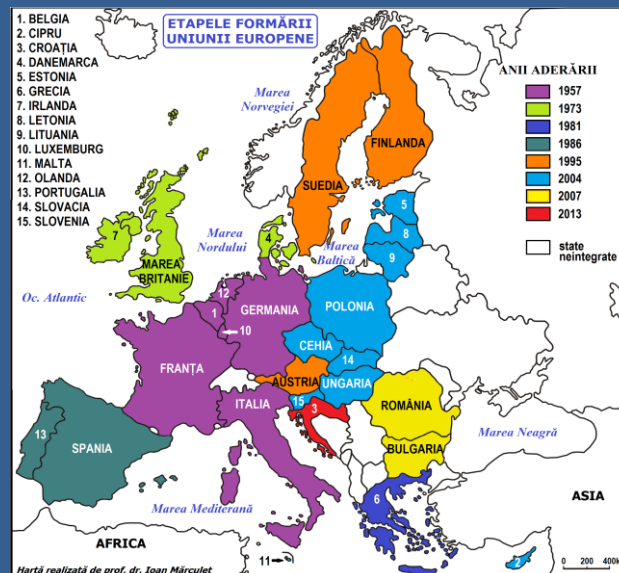

Colegiul Național „I. L. Caragiale” București
Catedra de Geografie

Prof. dr. Ioan MĂRCULEȚ
(coordonator)

STATELE UNIUNII EUROPENE MICĂ ENCICLOPEDIÉ

Colectivul de autori:

Prof. dr. Ioan MĂRCULEȚ ♦ Dr. Cătălina MĂRCULEȚ
Florin Cătălin BOGIU ♦ Monica BULAI
Ștefania BURNAZ ♦ Mihai-Tudor ENĂCHESCU
Stefania DI PUCCHIO ♦ Ioana-Cristina DOBRANICI
Florin GĂINĂ ♦ Victor Florentin ILIE
Miruna Ana-Maria SCARLATAȘE

ISBN 978-973-0-16211-0

BUCUREȘTI – 2014

**Colegiul Național „I. L. Caragiale“ București
Catedra de Geografie**

**Prof. dr. Ioan MĂRCULEȚ
(coordonator)**

STATELE UNIUNII EUROPENE MICĂ ENCICLOPEDIÉ

Prefață: Lect. univ. dr. Mioara CLIUS

Colectivul de autori:

**Prof. dr. Ioan MĂRCULEȚ ♦ Dr. Cătălina MĂRCULEȚ
Florin Cătălin BOGIU ♦ Monica BULAI
Ștefania BURNAZ ♦ Mihai-Tudor ENĂCHESCU
Stefania DI PUCCHIO ♦ Ioana-Cristina DOBRANICI
Florin GĂINĂ ♦ Victor Florentin ILIE
Miruna Ana-Maria SCARLATAČHE**

ISBN 978-973-0-16211-0

BUCUREȘTI – 2014

Redactare și tehnoredactare: **Ioan Mărculeț**

Prefață: **Lect. univ. dr. Mioara CLIUS** – Facultatea de Geografie, Universitatea
din București

Listă autori:

Prof. dr. Ioan Mărculeț – Colegiul Național „I. L. Caragiale“, București

Dr. Cătălina Mărculeț – Institutul de Geografie al Academiei Române

Florin Cătălin Bogiu – Clasa a X-a E

Monica Bulai – Clasa a XI-a I

Ștefania Burnaz – Clasa a XI-a I

Mihai-Tudor Enăchescu – Clasa a IX-a D

Stefania Di Pucchio – Clasa a XI-a I

Ioana-Cristina Dobranici – Clasa a XI-a I

Florin Găină – Clasa a XI-a H

Victor Florentin Ilie – Clasa a X-a E

Miruna Ana-Maria Scarlatache – Clasa a XI-a I

ISBN 978-973-0-16211-0

*Autorii aduc mulțumirile lor doamnei **Specialist economic Mirela ENĂCHESCU**,
președintele Comitetului de părinți, pentru tot sprijinul acordat în vederea
apariției prezentei lucrări.*

Adrese de contact:

ioan_marculet@yahoo.com

imarculet@gmail.com

colegiul_caragiale_buc@yahoo.com

CUPRINS

Prefață (Lect. univ. dr. Mioara Clius)	5
Cuvânt-înainte (Prof. dr. Ioan Mărculeț)	7
Scurt istoric al Uniunii Europene (Prof. dr. Ioan Mărculeț)	8
Listă de abrevieri și simboluri	12
Statele Uniunii Europene	14
Austria	15
Belgia	17
Bulgaria	19
Cehia	21
Cipru	23
Croația	25
Danemarca	27
Estonia	29
Finlanda	31
Franța	33
Germania	35
Grecia	37
Italia	39
Irlanda	41
Letonia	43
Lituania	45
Luxemburg	47
Malta	49
Marea Britanie	51
Olanda	53
Polonia	55
Portugalia	57
România	59
Slovacia	61
Slovenia	63
Spania	65
Suedia	67
Ungaria	69
Bibliografie selectivă	71

PREFAȚĂ

Lucrarea „Statele Uniunii Europene. Mică enciclopedie“ coordonată de Prof. Dr. Ioan Mărculeț este un exemplu că în România anului 2014 se mai scrie din pasiune pentru geografie. Dincolo de titlul care ne duce spre un spațiu familiar, interesul cititorului este provocat chiar de la lectura numelor autorilor. Acolo descoperă, alături de coordonator și pe un experimentat cercetător geograf – Doamna Cătălina Mărculeț –, un grup de elevi minunați care au pășit cu naturalețe și entuziasm din băncile școlii direct în lumea științei.

În literatura enciclopedică geografică există numeroase cărți care tratează metodic statele Uniunii Europene, dar în paginile ce urmează cititorul va găsi informații de ultimă oră despre această construcție politică, economică și administrativă. Actualitatea și actualizarea datelor geografice a fost posibilă tocmai pentru că avem în față o lucrare structurată, flexibilă și coerentă, elaborată în stilul jurnalismului științific, care răspunde întrebărilor esențiale: cine?, unde?, cât?, cum?.

Elevii și profesorii din învățământul preuniversitar alături – de ce nu? – de publicul larg, vor găsi în aceste pagini informații substanțiale despre personalitățile și momentele istorice care au marcat apariția și evoluția acestui ansamblu regional dar și o prezentare sintetică a instituțiilor cu atribuții de management în Uniunea Europeană.

Statele sunt prezentate după un algoritm clasic în enciclopediile geografice, dar impresionează densitatea, relevanța și varietatea referințelor oferite. Pentru fiecare țară sunt enumerate date generale: poziție geografică, vecini, suprafață, forma de guvernământ, sărbătoarea națională și importanța ei istorică, limba oficială, moneda și momentul aderării la Uniunea Europeană. Valoarea de resursă didactică a acestei enciclopedii este dată de corpul de informații despre cadrul fizico-geografic. Acolo, atât elevii cât și profesorii regăsesc – prezentate sintetic – unitățile de relief ale fiecărei țări, date climatice și hidrologice sau despre asociațiile biogeografice, soluri, resurse naturale și arii protejate relevante. Prezentarea este completată de repere demografice și socio-economice în care datele statistice ce fac referire la numărul de locuitori, densitatea medie a populației, structura etnică, pe medii și confesională, speranța de viață, principalele orașe, PIB-ul/loc. sunt prezentate cu acuratețe la nivelul anului 2012. Obiectivele turistice marcante

pentru fiecare țară în parte întăresc personalitatea geografică a fiecărui spațiu din acest conglomerat etnic, social, economic și politic care este Uniunea Europeană.

Un element de noutate pe care îl aduce această lucrare este prezentarea detaliată a capitalelor statelor Uniunii Europene în care se regăsesc informații valoroase nu doar pentru geografi ci și pentru istorici, arhitecți, urbanişti sau lingvişti.

Pentru apariția acestei lucrări autorii au parcurs etape de documentare, analiză, selecție și editare, dar toate acestea nu ar fi fost posibile fără sprijinul conducerii uneia dintre cele mai cunoscute și respectate instituții de învățământ din București – Colegiul Național „I. L. Caragiale” – care are meritul de a evidenția performanța, perseverența și profesionalismul.

„Statele Uniunii Europene. Mică enciclopedie” este o lucrare care trebuie citită și păstrată! De ce? Pentru că este pentru prima dată când un grup de elevi aflați în pragul maturității empatizează cu dragostea profesorului lor pentru geografie, lasă deoparte ultimele gadget-uri și pornesc pe calea documentării și editării documentelor științifice.

Lect. univ. dr. Mioara CLIUS
Facultatea de Geografie
Universitatea din București
7 februarie 2014

CUVÂNT-ÎNAINTE

Actuala lucrare – *Statele Uniunii Europene. Mică enciclopedie* –, realizată cu un grup de elevi din Colegiul Național „Ion Luca Caragiale” din București (din clasele a IX-a D, a X-a E, a XI-a H și a XI-a I), se dorește a fi un instrument de lucru și o sursă de informare pentru școlarii din instituția noastră și, de ce nu, și din Capitală sau chiar din țară. În cadrul său se regăsesc prezentate succint toate statele membre ale Uniunii Europene și capitalele lor.

La realizarea enciclopediei a fost utilizată o bogată literatură de specialitate, semnalată la capitolul **Bibliografie selectivă**. Dintre numeroasele lucrări consultate, cele mai utilizate au fost volumele: „*Enciclopedia statelor lumii*” (H. C. Matei, S. Neguț, I. Nicolae, Edit. Meronia, București, 2005), „*Statele lumii contemporane*” (Ș. Dragomirescu, R. Săgeată, Edit. Corint, București, 2011), „*Statele lumii. Antologie*” (consultant Luca Gabriela, Edit. Steaua Nordului, Constanța, 1999), „*Ghidul statelor membre ale Organizației Internaționale a Francofoniei*” (coordonator Bianca Simion, Edit. Paco, București, 2006) și „*Statele pe harta lumii*” (C. Giurcăneanu, Edit. Politică, București, 1983). La acestea se adaugă numeroase articole publicate de I. Mărculeț și Cătălina Mărculeț despre geografia Europei, iar unele date au fost actualizate prin utilizarea site-urilor de specialitate de pe rețeaua Internet.

În încheiere, autorii aduc mulțumiri conducerii Colegiului Național „Ion Luca Caragiale” din București – doamnelor: prof. Andreia Bodea (director) și prof. Andreea Popescu (director adjunct) – pentru sprijinul moral acordat în vederea realizării acestei lucrări, precum și doamnei prof. dr. Cătălina Șerban, inspector de geografie în cadrul ISMB, pentru sugestiile oferite în scopul îmbunătățirii conținutului științific.

București, ianuarie 2014
Prof. dr. Ioan MĂRCULEȚ

SCURT ISTORIC AL UNIUNII EUROPENE

Deși ideile realizării unei unități europene sunt mult mai vechi¹, originile Uniunii Europene sunt, însă, strâns legată de distrugerile și masacrele celui de-al Doilea Război Mondial și de împărțirea Europei, după încheierea conflagrației, între est și vest, prin începerea „Războiului Rece”. În consecință, în anul 1949, statele din Occident creează Consiliul Europei.

La 9 mai 1950, Robert Schuman², ministrul Afacerilor Externe al Franței, și-a prezentat planul referitor la o cooperare aprofundată și propunea crearea unei Comunități Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO). La 18 apr. 1951, pornind de la acest „*plan Schuman*”, șase țări – Germania de Vest, Franța, Italia, Țările de Jos (Olanda), Belgia și Luxemburg – au semnat un tratat prin care urmăreau ca plasarea producției de cărbune și oțel să fie realizată de o autoritate comună. Scopul acestui demers era și acela de a „controla” producția de armament și implicit de a preîntâmpina declanșarea unui nou război mondial.

La 25 mart. 1957, datorită succeselor obținute în cadrul CECO, prin semnarea Tratatului de la Roma, cele șase state membre și-au extins cooperarea și la alte sectoare economice și au creat Comunitatea Economică Europeană (CEE)³. Obiectivul principal al CEE a fost acela de a crea o *piață comună*, care să asigure, între țările membre, libera circulație a persoanelor, mărfurilor și serviciilor.

În 1968, prin eliminarea tuturor taxelor pe importuri dintre cele șase state s-a realizat *unirea vamală*, iar în 1979 au avut loc primele alegeri directe pentru *Parlamentul European*⁴.

¹ În 1310, juristul regelui Filip al IV-lea cel Frumos (1285-1314), Pierre Dubois (1255-1321), sugerează instituirea unei republici a creștinilor; în 1693, William Penn propune înființarea unui parlament european; în 1849, scriitorul Victor Hugo pledează pentru crearea „Statelor Unite ale Europei”; în 1923, fondatorul mișcării paneuropene, contele austriac Richard Nikolaus Condenhove-Kalergi (1894-1972), propune înființarea „Statelor Unite ale Europei” ș.a.

² Jean-Baptiste Nicolas Robert Schuman (1889-1963) este considerat, alături de Jean Monnet (1888-1979), unul dintre părinții fondatori ai Uniunii Europene. Om de stat francez, a fost numit în mai multe rânduri ministru și a îndeplinit de două ori funcția de președinte al Comitetului de Miniștri al Franței. Între 1958 și 1960, a fost președinte al Parlamentului European.

³ Tratatul a intrat în vigoare la 1 ian. 1958.

⁴ Parlamentul European, considerat *vocea poporului*, adoptă legile europene împreună cu Consiliul Uniunii Europene, având „rolul de a realiza o inspecție democratică și de a dezbatte public toate aspectele legate de activitatea UE” (*Agenda Europa 2010-2011*, 2010, p. 8). Reprezentanții în Parlament sunt aleși o dată la cinci ani și au drept de vot toți cetățenii Uniunii Europene. Reuniunile parlamentarilor au loc la Strasbourg (Franța) și, mai rar, la Bruxelles (Belgia). Membrii Parlamentului European nu formează grupuri în funcție de statele membre, „ci grupări transnaționale care reflectă convingerile lor politice” (*Agenda Europa 2010-2011*, 2010, p. 8).

Rând pe rând, la CEE au aderat și alte state: Danemarca, Irlanda și Marea Britanie, la 1 ian. 1973; Grecia, la 1 ian. 1981; Portugalia și Spania, la 1 ian. 1986.

La 7 febr. 1992, a fost semnat *Tratatul de la Maastricht* (Olanda), privind Uniunea Europeană (UE)⁵, intrat în vigoare la 1 ian. 1993. Acesta stabilea reguli clare care vizau: *moneda unică, politica externă și de securitate comună* (PESC), *cooperarea în domeniul justiției și afacerilor interne*.

Numai între 1986 și 1993, au fost adoptate peste 200 de texte legislative⁶ care aveau menirea de a asigura funcționalitatea *pieței unice* și ale celor patru libertăți asociate acesteia (libera circulație a mărfurilor, a serviciilor, a persoanelor și a capitalurilor).

La 26 mart. 1995, a intrat în vigoare *Acordul Schengen*⁷ în Belgia, Franța, Germania, Luxemburg, Olanda, Portugalia și Spania. Conform acestui acord, cetățenii de orice naționalitate pot călători între aceste state fără să fie nevoiți să prezinte, la graniță, pașaportul. Până în prezent, în *spațiul Schengen* au intrat 22 de state UE⁸.

În 1997 a fost semnat *Tratatul de la Amsterdam* (Olanda), care a dezvoltat politica externă și de securitate comună și politicile privind protecția socială și de ocupare a forței de muncă, iar în 2001 a fost semnat *Tratatul de la Nisa* (Franța), prin care s-a realizat o reformă a instituțiilor UE și s-au consolidat drepturile fundamentale, cooperarea juridică în domeniul penal și securitatea și apărarea.

În 2002, în unele state membre a fost pus în circulație *euro* (în monede și bancnote), monedele naționale fiind scoase treptat din circulație. În prezent, euro a fost adoptat de 18 țări membre UE: Austria, Belgia, Cipru, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Luxemburg, Malta, Olanda, Portugalia, Spania, Slovenia și Slovacia.⁹

Pentru eficientizarea și democratizarea UE, în 2007 a fost semnat *Tratatul de la Lisabona* (Portugalia), intrat în vigoare în anul 2009. Tratatul dă mai multă putere Parlamentului European, parlamentelor naționale și cetățenilor și sporește capacitatea UE de a acționa la nivel mondial (*Agenda Europa 2010-2011*, 2010, p. 6).

⁵ Oficial, acum denumirea de „Comunitate Europeană” a fost înlocuită cu cea de „Uniune Europeană”.

⁶ Reglementări comerciale, fiscale, privind calificările profesionale etc.

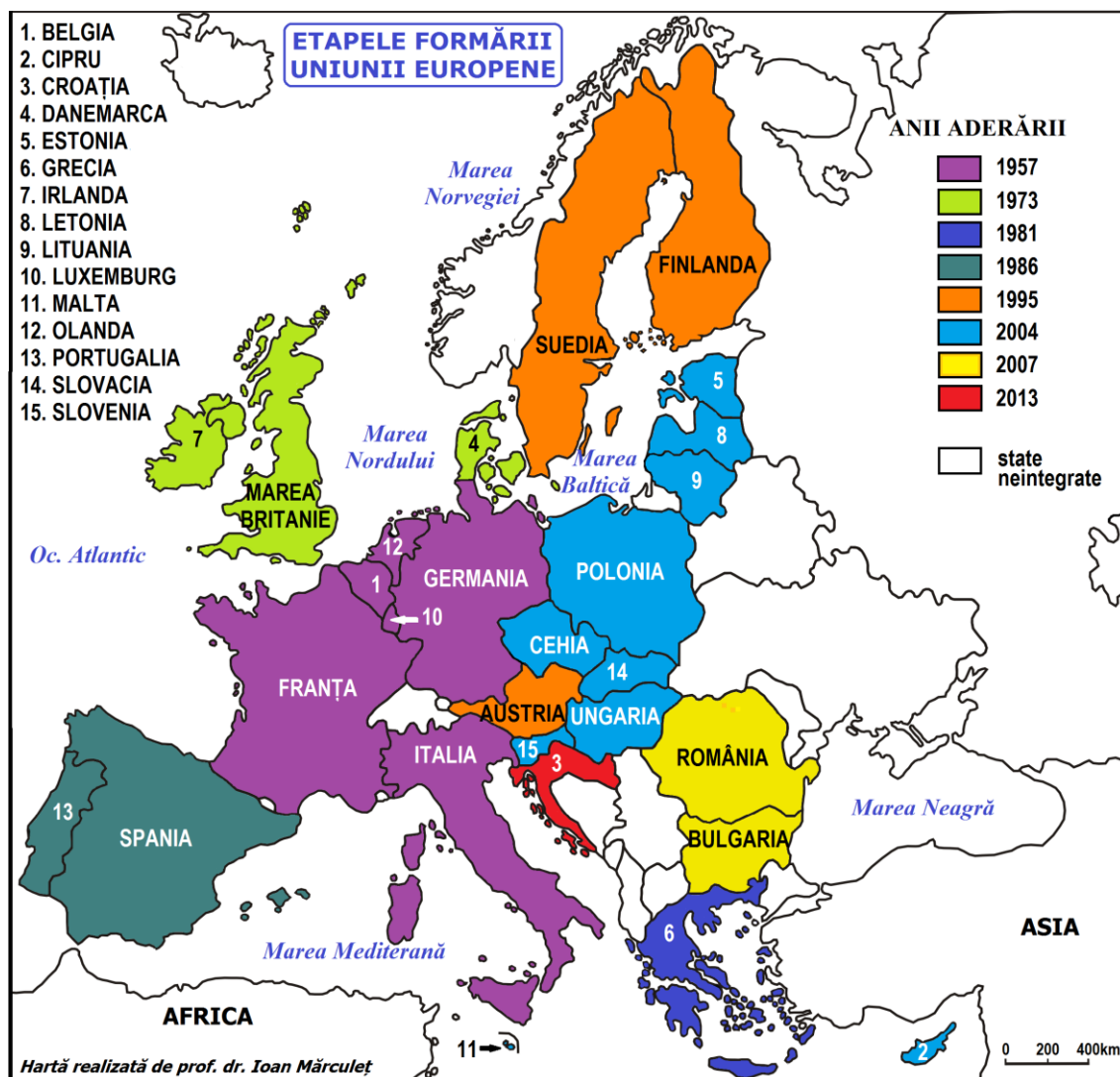
⁷ Printre regulile-cheie adoptate în cadrul *Acordului Schengen* se evidențiază: „desființarea verificărilor asupra persoanelor la frontierele interne; un set comun de reguli privind persoanele care traversează frontierele externe ale statelor membre ale UE; armonizarea condițiilor de acces și a regulilor privind vizele pentru șederile scurte; cooperarea polițienească sporită (inclusiv drepturile de supraveghere și urmărire transfrontalieră); o mai strânsă cooperare juridică bazată pe un sistem de extrădare mai rapid și pe transferul puterii în aplicare a sentințelor în cazul infracțiunilor; înființarea și dezvoltarea Sistemului de Informații Schengen (SIS)” (*Spațiul Schengen și cooperarea* – http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/...).

⁸ Dintre statele UE, pe lângă cele 7 precizate mai sus, în *spațiul Schengen* au mai intrat: Austria, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Grecia, Italia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia, Suedia și Ungaria. Lor li se adaugă Elveția, Islanda, Liechtenstein și Norvegia, state europene dar neintegrate în UE.

⁹ În urma unor acorduri, la *zona euro* au aderat și patru state nemembre UE: Andorra, Monaco, San Marino și Vatican.

Începând din anul 1995, până în prezent, la UE au mai aderat 16 state – Austria, Finlanda și Suedia, la 1 ian. 1995; Cehia, Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia, Slovenia și Ungaria, la 1 mai 2004; Bulgaria și România, la 1 ian. 2007; Croația, la 1 iul. 2013 –, numărul țărilor membre ajungând la 28. De asemenea, 5 state au statut de candidat (Islanda, Macedonia, Muntenegru, Serbia și Turcia), iar alte 3, de potențial candidat (Albania, Bosnia și Herțegovina și Kosovo).

Alături de Parlamentul European, la buna funcționare a UE mai contribuie: *Consiliul European*¹⁰, care înseamnă *conducerea politică*, *Consiliul Uniunii Europene*¹¹, considerat *vocea statelor membre*, *Comisia Europeană*¹² (sau *interesul*

¹⁰ De circa patru ori pe an, conducătorii politici din statele membre UE se întâlnesc la Bruxelles unde dezbat problemele importante și asigură orientarea generală a UE.

¹¹ Cu sediul la Bruxelles, Consiliul Uniunii Europene adoptă ori respinge propunerile de noi legi. Este locul în care guvernele naționale, prin miniștrii responsabili, discută subiecte legate de finanțe, agricultură, transporturi etc. Deciziile se pot lua cu o majoritate a membrilor, statele mai mari având un număr mai mare de voturi.

comun), Curtea Europeană de Justiție¹³, care indică *statul de drept*, și Curtea Europeană de Conturi¹⁴ – care se ocupă cu *valorificarea eficientă a banilor*.

Alături de deviza „Unitate în diversitate”¹⁵, simbolurile UE sunt: Drapelul, format din 12 stele (galbene) așezate sub formă de cerc pe un fundal albastru¹⁶, imnul (bazat pe un preludiu al „Odeii Bucuriei”, Simfonia a IX-a a lui Ludwig van Beethoven), Ziua Europei (9 mai, dată ce marchează aniversarea *Declarației Schuman*) și moneda unică – *euro*¹⁷.

Prof. dr. Ioan Mărculeț

¹² Considerată *brațul executiv al UE*, Comisia Europeană, cu sediul la Bruxelles, este singura instituție a UE care poate propune legi noi. Aceste legi sunt votate de Parlament și de Consiliul Uniunii Europene. Guvernele statelor membre care nu aplică legile corect și nu respectă regulile UE, pot fi date de către Comisia Europeană în judecată la Curtea Europeană de Justiție.

¹³ Curtea Europeană de Justiție, cu sediul la Luxembourg, asigură în cadrul UE interpretarea corectă și uniformă a legilor, iar deciziile sale sunt definitive. Instituția este formată din câte un judecător din fiecare stat membru.

¹⁴ Instituția verifică conturile Comisiei Europene și publică anual un raport. Are sediu la Luxembourg. Bugetul UE este asigurat din trei surse: a) 0,37% din venitul brut al fiecărei țări membre, b) din resurse proprii tradiționale (predominant taxe vamale de import aplicate producătorilor provenind din afara UE) și c) dintr-un procent din taxa pe valoare adăugată (http://europa.eu/about-eu/basic-information/money/revenue-income/index_ro.htm).

¹⁵ Deviza a fost adoptată la 4 mai 2000, iar în anul 2004 a fost tradusă în 24 de limbi oficiale.

¹⁶ Numărul stelelor simbolizează perfecțiune, cercul descris de acestea indică unitatea, iar albastrul reprezintă vestul.

¹⁷ Reprezentarea grafică a monedei *euro* (€) a fost inspirată de litera grecească epsilon (E) și face legătura între leagănul civilizației și democrației cu prima literă din cuvântul Europa, iar cele două linii din simbol reprezintă un indicator al stabilității monetare.

LISTĂ DE ABREVIERI ȘI SIMBOLURI

adânc. = (înainte sau după o cifră) adâncime	I-le = (urmat de un nume propriu) insulele
agl. urb. = aglomerație urbană	iul. = iulie
alt. = (înainte sau după o cifră) altitudine	iun. = iunie
apr. = aprilie	î.Hr. = înainte de Hristos
Arh. = (urmat de un nume propriu) arhipelag	km = kilometru
aug. = august	km ² = kilometru pătrat
Baz. = (urmat de un nume propriu) bazin	L. = (urmat de un nume propriu) lac
cca. = circa	‰ = la mie
Col. = (urmat de un nume propriu) colină	% = la sută
Cul. = (urmat de un nume propriu) culoar	lat. = latitudine
Dl. = (urmat de un nume propriu) dealurile	loc. = (urmat de un nume propriu) locuitori
dec. = decembrie	long. = longitudine
Depr. = (urmat de un nume propriu) depresiune	lung. = (înainte sau după o cifră) lungime
\$ = dolari SUA	M. = (urmat de un nume propriu) mare
d.Hr. = după Hristos	mart. = martie
E = est	Mas. = (urmat de un nume propriu) masiv
etc. = etcetera	max. = maximă
€ = euro	m = metru
f.a. = fără an	mil. = milioane
feb. = februarie	' = minute
G. = (urmat de un nume propriu) golf	Mt. = (urmat de un nume propriu) munte
° = (înainte de o cifră) grade	M-ții = (urmat de un nume propriu) munții
°C = grade Celsius	nov. = noiembrie
ha = hectare	N = nord
ian. = ianuarie	NE = nord-est
Imp. = (urmat de un nume propriu) imperiu	NV = nord-vest
Ins. = (urmat de un nume propriu) insulă	Oc. = (urmat de un nume propriu) ocean
	oct. = octombrie
	ONU = Organizația Națiunilor Unite

Pen. = (urmat de un nume propriu)
peninsulă

Pod. = (urmat de un nume propriu)
podiş

PIB = produs intern brut

” = secunde

sept. = septembrie

sec. = secol

S = sud

SE = sud-est

Str. = (urmat de un nume propriu)
strâmtoare

SV = sud-vest

ş.a. = şi alţii/şi altele

supr. = (în text, înainte sau după o
cifră) suprafaţă

t = tonă

UNESCO = United Nations
Education, Science and
Culture

Organization/Organizația
Națiunilor Unite pentru
Educație, Știință și Cultură

UE = Uniunea Europeană

vf. = vârf

V = vest

vulc. = vulcan

**STATELE
UNIUNII EUROPENE**

AUSTRIA

Republic Österreich

DATE GENERALE

Poziția geografică: Europa Centrală, la 48-49° lat. N și 10-17° long. E;

Vecini: Germania - NV (784 km), Cehia - N (362 km), Slovacia - NE (91 km), Ungaria - E (366 km), Slovenia - SE (300 km), Italia - SV (430 km), Liechtenstein - V (35 km), Elveția - V (164 km);

Suprafața: 83.871 km²;

Forma de guvernământ: republică semi-prezidențială, stat federal;

Sărbătoarea națională: 26 oct. (aniversarea adoptării Legii Constituționale, în 1955);

Limba oficială: germana;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1995.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: predominant montan (62% munți: M-ții Alpi - Alpii Orientali Centrali, Alpii Calcaroși de Nord și Alpii Calcaroși de Sud), coline (Oberösterreich, prelungire a Pod. Boemiei, în NV și Styriei în SE) și câmpie în E (Depr./Bazinul Vienei, parte a Câmp. Panonice); alt. max.: 3.797 m, în vf. Großglockner (M-ții Hohe Tauern/Tauern Înalți din Alpii Orientali);

Clima: temperat-continentală (cu nuanțe impuse de altitudine și orientare); temperatura medie multianuală: 10,7°C (0,5°C în ian. și 20,5°C în iul.), iar precipitațiile medii anuale: 700 mm, în regiunile joase, și peste 2.000 mm, în regiunile montane înalte;

Hidrografia: ape curgătoare (Dunărea/Donau, Inn, Enns, Salzach, Gail, Leitha, Drau/Drava, Mur, Raab, Morava), lacuri glaciare - Atersee, Constanța/Bodensee (adânc. max. 252 m, supr. 540 km²; parțial în Germania și Elveția), Wörther - și tectonice - Neusiedler (adânc. max. 1 m, supr. 320 km²; parțial în Ungaria, cca. 20%);

Asociații biogeografice: pădure de foioase, păduri de conifere (la peste 1.200 m alt.), pajiști alpine (în regiunile înalte) și stepă (în câmpie);

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri, spodisoluri;

Resurse naturale: petrol, lignit, zinc, minereu de fier, sare, lemn, potențial hidroenergetic;

Arii protejate: parcuri naționale (Buchenberg, Falkenstein, Gesäuse, Neusiedler See-Seewinkel, Thayatal, Ötscher-Tormäuer, Hohe Tauern, Alpii Calcaroși/Kalkalpen, Lunca Dunării).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 8.219.743 loc.;

Densitatea medie a populației: 100,8 loc./km²;

Structura etnică: austrieci - 81,1%, iugoslavi - 7,0%, turci - 4,0%, nespecificați - 7.9%;

Structura confesională: romano-catolici - 73,6%, protestanți - 4,7%, musulmani - 4,2%, ortodocși - 2,2%, alții și nereligioși - 15,3%;

Bilanțul natural: 0,1‰;

Populația urbană: 68%;

Speranța de viață: 81,03 ani;

Capitala: Viena/Wien;

Principalele orașe: Graz, Salzburg, Linz, Innsbruck, Klagenfurt, Weles, Villach;

PIB/loc.: 41.908 \$;

Obiective turistice: Ghețarul Kitzsteinhorn, L. Zeller, Palatul Schönbrunn, Palatul Hofburg, Catedrala Sf. Ștefan și Parcul Prater (Viena), Domul Sf. Iacob (Innsbruck), Biserica Parohială (Tirol), Catedrala gotică de sec. XV și Casa Landului (Graz), Castelul Hohensalzburg de sec. XI-XVI și palatele Hellbrunn de sec. XVI și Mirabell de sec. XVIII (Salzburg).

Viena (Vindobana, în perioada romană), oraș în NV Câmp. Panonice, are nucleul vechi situat pe terasa de 10-16 m a râului Wien, la confluență cu un braț al Dunării, la 48°12'31" lat. N și 16°22'21" long. E. Ca urmare a evoluției în etape – reședință a Sfântului Imp. Roman de Națiune Germană (1438-1806), reședință arhiepiscopală (1469), reședință imperială a Casei de Habsburg (1556), capitală a Imp. Austro-Ungar (1867-1918) etc. –, morfostructura urbană prezintă un pronunțat caracter concentric. În partea centrală se află orașul vechi, iar spre exterior se succed zone rezidențiale și de servicii. La periferie, pe axele de circulație sunt zone industriale, care cumulează cca. 30% din producția industrială a Austriei (electronică și electrotehnică, aparatură de măsură și control, optică fină, farmaceutică etc.). În Viena sunt găzduite mai multe sedii ale unor instituții internaționale (Agenției Internaționale pentru Energie Atomică, Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială, Organizației Țărilor Exportatoare de Petrol ș.a.) și sunt organizate numeroase conferințe, congrese și reuniuni. În prezent, orașul este constituit din 23 de cartiere, care se întind pe 414,9 km² (din care 19,4 km² reprezintă parte acvatică), și numără 1.731.200 loc. (1.984.000 loc. în agl. urb.).

BELGIA

Koninkrijk België (flamandă)
Royaume de Belgique (franceză)
Königreich Belgien (germană)

DATE GENERALE

Poziția geografică: V Europei, la 50-51° lat. N și 3-6° long. E;

Vecini: Luxemburg - SE (148 km), Germania - E (167 km), Olanda - N (450 km), Franța - SV și V (620 km); ieșire la M. Nordului - NV (66,5 km);

Suprafața: 30.528 km²;

Forma de guvernământ: monarhie constituțională, stat federal;

Sărbătoarea națională: 21 iul. (aniversarea depunerii jurământului de către Leopold I ca rege constituțional, în 1831);

Limbi oficiale: flamanda (olandeza), franceza (valona) și germana;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membriu UE: 1957.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: câmpii în NV, dealuri în centru, podișuri în S și E (Ardenni/Ardennes, Condroz); alt. max.: 694 m, în vf. Signal de Botrange (Mas. Ardenni);

Clima: temperat-oceanică (blândă și umedă; temperatura medie multianuală: 8-10°C, iar precipitațiile medii anuale: 700-1.000 mm);

Hidrografia: ape curgătoare (Meuse/Mass, Escaut/Schelde,

Senne, Leie/Lys, Sambre, Ourthe, Amltève, Dender), lacuri (La Plate Taille, Schulensmeer);

Asociații biogeografice: pădure de foioase;

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri;

Resurse naturale: nisip silicat, carbonați;

Arii protejate: Bruyères de Kalmthout, Lesse, Lomme, Blaukaart, Hautes Fages-Eifel, Genk.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 10.350.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 340 loc./km²;

Structura etnică: flamanzi - 58%, valoni - 23%, germani - 1%, alte etnii (italieni, olandezi, turci ș.a.) - 9%;

Structura confesională: romano-catolici - 87,9%, islamiști - 2,5%, protestanți - 1%, alte religii - 8,6%;

Bilanțul natural: 0,4‰;

Populația urbană: 97,4%;

Speranța de viață: 80 ani;

Capitala: Bruxelles/Brussels;

Principalele orașe: Gand/Gent, Anvers/Antwerpen, Namur,

Lüttich/Liège, Bruges/Brugge,
Arlon, Louvain/Leuven;

PIB/loc.: 37.459 \$;

Obiective turistice: Piața Centrală
din Bruxelles/Brussels (Grote
Markt/Grand Place), Ansamblul
Béguinages flamands, Catedrala
Notre Dame din Tournai,

Turnurile înalte cu ceas
(Beffrois/Belfriede), Catedrala
Saint-Bavon din Gent, Canal du
Centre, Centrul istoric din
Bruges/Brugge, stațiunile de la
M. Nordului (Knokke-Heist,
Ostede, Blankenberge), Parcul
Național Hautes Fagnes.

Bruxelles/Brussels (în valonă), capitala Belgiei, este cel mai mare centru urban al țării, situat în S. Câmp. Flandrei, pe râul Senne, la 50°50'48" lat. N și 4°21'9" long. E. Vechi centru comercial și al producției de postavuri, în prezent ocupă o supr. de 32,61 km² și numără cca. 160.000 loc. În cadrul structurii urbane se disting: „*Orașul de Jos*”, situat în lunca râului Senne, cu industrie diversificată (utilaje electrotehnice, mașini, textile etc.), bazine portuare (legătura cu M. Nordului se realizează printr-un canal navigabil), antrepozite etc., și „*Orașul de Sus*”, alcătuit din zone rezidențiale, unități administrative, științifice și culturale (*Université Libre* și *Conservatoire Royal* – de limbă franceză –, *Vrije Universiteit* și *Koninklijk Conservatorium* – de limbă neerlandeză –, Academia Militară ș.a.). De formă relativ circulară, în nucleul orașului se găsește Grand Place, cu o importantă activitate comercială. Bruxelles găzduiește mai multe sedii ale UE – Consiliului European, Consiliului Uniunii Europene și Comisiei Europene – și Organizației Tratatului Atlanticului de Nord.

BULGARIA

Republika Bălgariia

DATE GENERALE

Poziția geografică: SE Europei (NE Pen. Balcanice), la 41-44° lat. N și 22-28° long. E;

Vecini: Turcia - SE (240 km), Grecia - S (494 km), Macedonia - SV (148 km), Serbia - V (318 km), România (631,3 km); ieșire la M. Neagră - E (354 km lung. Liniei de coastă);

Suprafața: 110.879 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 3 mart. (aniversarea eliberării de sub dominația otomană, în 1878);

Limba oficială: bulgara;

Moneda: 1 leva = 100 stotinki;

Membri UE: 2007.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: variat alcătuit din munți – Balcani/Stara Planina și Sredna Gora (în partea centrală); Rodopi, Pirin și Rila (în S și SV) –, podișuri – Prebalcanic (în partea central-nordică) și Ludogorie (în NE) – și câmpii – Tracică Superioară/Mariței (în partea central-estică) și Câmp. Dunării (în N); țărmurile sunt articulate, cu golfuri (Varna și Burgas) și capuri (Kaliakra, Emine ș.a.); alt. max. 2.925 m, în vf. Musala (M-ții Rila);

Clima: temperat-continentală, în N, și mediteraneană, în SE, temperaturi medii anuale: 10,5-13,5°C (ian.: -1...-2,5°C și iul.: 21-24,5°C), iar precipitațiile medii anuale: 450-700 mm;

Hidrografia: ape curgătoare (Dunărea/Dunav (cu afluenții Tibrita, Ogosta, Iskăr, Osăm, Iantra, Lom ș.a.), Marița (cu Topolnița, Tundja, Arda), Mesta și Struma – și lacuri – naturale (Batak, Despot, Georgi Dimitrov, L. Înghețat ș.a.) și antropice (Arda, Iskăr, Batak ș.a.);

Asociații biogeografice: păduri de foioase și păduri de conifere, în regiunile muntoase, silvostepă și stepă, în NE, și păduri de foioase în amestec cu vegetație mediteraneană, în SE;

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri, cernoziomuri;

Resurse naturale: bauxită, plumb, cupru, zinc, cărbuni, lemn, potențial hidroenergetic, soluri fertile;

Arii protejate: 11 parcuri naturale, trei parcuri naționale și numeroase rezervații naturale (Pirin - supr. 40.332 ha, Parcul Național Central al Balcanilor - supr. 71,7 ha, Rila, Roussensky Lom, Srebărna - supr. 600 ha, Rezervația Arheologică Yailata - supr. 45,3 ha, Ropotamo - supr. 1.000 ha – cu patru sectoare:

Vodni Lillii, Zmiiski Ostrov, Arkoutino și Morski Pelin –, Baltata - supr. 183,2 ha, Vitoșa, Vihren, Zlatni Piasăci etc.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 7.351.234 loc.;

Densitatea medie a populației: 66 loc./km²;

Structura etnică: bulgari - 83,9%, turci - 9,4%, rromi - 4,7%, alții (români, macedoneni, armeni, tătari, greci ș.a. - 2%;

Structura confesională: ortodocși - 82,6%, musulmani - 12,2%, protestanți - 1,4%, romano-catolici - 0,8%, alții - 3%;

Bilanțul natural: -4,5‰;

Populația urbană: 71%;

Speranța de viață: 76,7 ani;

Capitala: Sofia/Sofija;

Principalele orașe: Plovdiv, Varna, Burgas, Ruse, Pleven/Plevna, Stara Zagora, Dobrici/Dobrič,

Sliven, Nikopol, Bansko, Blagoevgrad;

PIB/loc.: 14.103 \$;

Obiective turistice: stațiunile balneomarine din regiunea litoralului Mării Negre: Balcic (cu castelul reginei Maria a României), Varna, Burgas, Neselbăr, Zlatni Piasăci/Nisipurile de Aur, Albena, Pomorie, Sozopol, Slăncev Briag etc.; Sofia și vechile capitale ale Bulgariei: Pliska (în sec. VII-IX), Preslav (în sec. IX-X) și Veliko Târnovo (în sec. XII-XIV, cu fortăreața Tsarevets); Plovdiv, cu vestigiile elene și romane; Plevna, cu muzeul fondat în amintirea războiului de la 1877-1878 și Mănăstirea Troianski; Vidin, cu cetatea Baba Vida, din sec. XIV; Kazanlâk, în Valea Trandafirilor, cu mormântul trac din sec. III î.Hr. și cu Muzeul Trandafirilor; bisericile rupestre de la Ivanovó ș.a.

Sofia, capitala Bulgariei, este situată în partea central-vestică a țării, la poalele Mt. Vitoșa, pe râul Iskăr, la 42°42' lat. N și 23°20' long. E. Localitate veche (încă din Antichitate) Sofia ca așezare tracă s-a numit *Serdica*. În anul 29 î.Hr. a fost cucerită de romani, iar în 447 d.Hr. a fost distrusă de huni și reconstruită de bizantini sub numele *Triadița*. În 1376 a fost numită Sofia, după ce anterior a fost cucerită de bulgari (sub numele de *Sredeț*). Între 1382 și 1878 s-a aflat sub stăpânire otomană, având statutul de capitală a provinciei Rumelia. În 1878 a fost eliberată de ruși, iar în 1879 a fost desemnată capitala Bulgariei independente. În prezent, cu o supr. de 492 km² (1.344 km² în agl. urb.) și cu un număr de 1.202.800 loc. (1.301.683 loc. în agl. urb.), Sofia este cel mai important centru urban al Bulgariei, cu numeroase unități industriale (industrie constructoare de mașini, textilă etc.), centre universitare (Universitatea din Sofia, Universitatea Tehnică, Universitatea de Mine și Geologie), culturale și obiective turistice (Catedrala neobizantină Alexander Nevsky, bisericile Sf. Sofia, Sf. Nedelya, Boyana ș.a., Muzeul Național de Istorie, Muzeul Național de Arheologie, Muzeul Național Politehnic, Palatul Culturii, Galeria Națională de Artă, Teatrul Național Ivan Vazov ș.a.).

CEHIA

Česká Republika

DATE GENERALE

Poziția geografică: Europa Centrală, la 49-51° lat. N și 12-19° long. E;

Vecini: Slovacia - SE (252 km), Austria - S (362 km), Germania - SV, V, NV (815 km), Polonia - NE (615 km);

Suprafața: 78.866 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 28 oct. (aniversarea proclamării independenței, în 1918);

Limba oficială: slovacă;

Moneda: 1 coroană cehă = 100 halérů;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief:

predominant de podiș, în care se disting: Mas. Boemiei (în V, cu Pod. Cehiei, Pod. Cehiei Centrale și Col./Pod. Ceho-

Morav/Ceskomoravska Vrchovina), încadrat de M-ții Metaliferi/Metalici/Krušne

Hory, în NV, M-ții Sudeți/Sudety, în NE, M-ții Sumava/Šumava, în S și M-ții Pădurea Cehiei, în SV, și Moravia (în E, cu relief montan în N și E - M-ții Javorniky, M-ții Jeseniky și M-ții Beskizi - și de podiș în S); local sunt sectoare coborâte (culoarele Vltavei, Moravei și Depr. Ostrava) și

câmpii (Elbei și Dunării); alt. max.: 1.603 m, în vf. Snezka (M-ții Sudeți/Sudety);

Clima: temperat-continentală, cu ierni reci și veri relativ răcoroase; temperatura medie multianuală: 8,2°C (ian.: -2,5... -1,6°C; iul.: 17,5-19,2°C) și precipitații medii anuale: 600-800 mm;

Hidrografia: ape curgătoare - Elba/Labe, Vltava, Ohre, Jizeva, Morava, Svitava, Oder/Odra ș.a. - și lacuri naturale și artificiale (pe Vltava, Sazava, Mže, Ohre, Dyje ș.a.);

Asociații biogeografice: păduri de foioase și păduri de conifere;

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri, spodisoluri;

Resurse naturale: pirită, cupru, azbest, sare, gips, marmură, lemn, râuri cu potențial hidroenergetic;

Arii protejate: parcuri naționale și rezervații - Krkonoše, Teplice, Sumava.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 10.560.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 133,8 loc./km²;

Structura etnică: cehi - 90,2%, moravi - 3,6%, slovaci - 1,9%, polonezi - 0,6%, germani - 0,3%, alții - 3,4%;

Structura confesională: romano-catolici - 27,4%, protestanți - 2,2%, nereligioși sau atei - 59% ș.a.;

Bilanțul natural: -0,2‰;

Populația urbană: 74%;

Speranța de viață: 76,6 ani;

Capitala: Praga;

Principalele orașe: Brno, Ostrava, Plezeň, Liberec, Olomuc, Česke, Budějovice, Ustí nad Labem, Pardubice, Hradec Králové, Haviřov; Zlín, Most și Klando;

PIB/loc.: 27.000 \$;

Obiective turistice: Praga, cu centrul vechi intrat în

Patrimoniul Mondial UNESCO; stațiunile balneoclimaterice Karlovy-Vary, Františkovy, Mariánské Lázně, Teplice ș.a.; orașele istorice din Moravia – Brno, cu biserici (Înălțării și Sf. Toma de sec. XIV, dominicană ș.a.), Catedrala gotică de sec. XV, muzee etc. și Olomluc, cu Catedrala Sf. Venceslas, Coloana Sfintei Treimi, Palatul Arcibiskupský de sec. XVII etc. ș.a.; carstul Ceh, cu numeroase doline, peșteri, avene ș.a.

Praga/Praha, capitala Cehiei, este situată în Pod. Cehiei (250-300 m alt.), pe râul Vltava, la 50°5' lat. N și 14°25' long. E. Așezarea a fost amintită documentar ca oraș, în sec. IX, când era o simplă cetate fortificată, iar între sec. XII-XIV se remarcă prin extinderea teritorială și prin funcțiile meșteșugărești. La 1348, în Praga a fost înființată Universitatea Karolină, între sec. XIV-XVI a fost aleasă de două ori capitala Sfântului Imperiu Roman, iar în sec. XIX s-a dezvoltat ca oraș industrial, comercial și cultural. La începutul sec. XX, pe lângă partea veche – Stare Mesto (sec. XIII), cu caracter medieval – se dezvoltă numeroase suburbii. După Primul Război Mondial, prin destrămarea Imp. Austro-Ungar, Praga devine capitala noului stat, Cehoslovacia, iar după 1993, prin divizarea federației rămâne capitala Cehiei. Se evidențiază ca cel mai mare centru economic al țării, iar împreună cu așezările apropiate creează o importantă grupare industrială, cu industrie constructoare de mașini (mijloace de transport, electronică și electrotehnică ș.a.), chimică, textilă și poligrafică. În prezent, cu o supr. de 496 km² (6.977 km² în metropolă) și cu 1.670.000 loc., Praga este un important nod de comunicații și centru comercial și turistic al Europei. Orașul găzduiește numeroase instituții de învățământ superior, clădiri monumentale (Cartierul Mala Strona, cu construcții în stil baroc, Cartierul Smichov, de sec. XVI, Catedrala gotică Prasná Brana ș.a.) și sedii ale unor organizații internaționale (Dispeceratul Energetic Internațional, Organizația Internațională a Ziariștilor, Uniunea Internațională a Studenților, Uniunea Mondială Sindicală ș.a.).

CIPRU

Kypriakí Dimokratía (greacă)

Kıbrıs Cumhuriyeti (turcă)

DATE GENERALE

Poziția geografică: E M. Mediterane (insulă), la 34-36° lat. N și 32-34° long. E;

Insule componente: Cipru;

Vecini: ieșire la M. Mediterană (648 km lung. liniei de coastă);

Suprafața: 9.251 km²;

Forma de guvernământ: republică prezidențială;

Sărbătoarea națională: 1 oct. (aniversarea proclamării republicii, în 1960);

Limbi oficiale: greaca și turca;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: insulă cu țărături sinuoase, cu numeroase peninsule (Kárpas, în NE) și golfuri (Khrysokhou, Morphou, Akrotiri, Famagustam Larnaca ș.a.); în interior sunt două lanțuri muntoase dispuse paralel – Kyrénia, în N (sectorul V numit Pentadaktylos), și Tróodos, S – și separate de Câmp. Mesaoria (cu piemonturi și văi: Phidias, Serakis etc.); alt. max.: 1.953 m, în vf. Olympos (M-ții Tróodos);

Clima: subtropicală (mediteraneană), cu precipitații mai bogate în V; temperatura medie multianuală: 19°C (ian.: 10°C, iul.: 27°C), iar

precipitațiile medii anuale: 350 mm, în Câmp. Mesaoria, și între 800-1.100 mm, în M-ții Tróodos;

Hidrografia: ape curgătoare (Yialis, Dhiarrizos, Persiterona, Akaki, Pidhias, Serakis);

Asociații biogeografice: vegetație subtropicală (cu pin de Alep și pin negru);

Soluri (clase/tipuri): terra rossa;

Resurse naturale: pirite, cupru, gips, azbest, sare, marmură;

Arii protejate: Pădurea Athálassa.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 1.100.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 118,9 loc./km²;

Structura etnică: ciprioți greci - cca. 84%, ciprioți turci - cca. 13%, alte etnii (armeni, arabi ș.a.) - cca. 3%;

Structura confesională: ortodocși - 78%, musulmani - 18%, alții (maroniți, romano-catolici ș.a.) - 4%;

Bilanțul natural: 4‰;

Populația urbană: 71%;

Speranța de viață: 79,6 ani;

Capitala: Nicosia/Lefkōsia;

Principalele orașe: Larnaca/Lárnax, Limassol/Lemessos, Nea Páfos/Paphos, Famagusta, Morfou;

PIB/loc.: 26.794 \$;

Obiective turistice: Nicosia, cu numeroase vestigii istorice; Gaži Magusta/Famgusta, cu Palatul Venețian, de sec. XVI, catedrala transformată în Moscheea Lala Mustafa Pasha (1571) ș.a.; Lemessós, cu Muzeul Medieval (fost fort medieval de sec. XIV, ridicat pe locul unui castel bizantin); Kourion, cu amfiteatrul roman din sec. II î.Hr., Casa lui Ahile, bazilica paleocreștină din sec. V, Mănăstirea Sf. Gheorghe Alamanos/Agios Georgios Alamanos din sec XII; Lárnax cu împrejurimile: Biserica Sf. Lazăr (de sec. IX, în stil bizantin),

fortul medieval (în prezent transformat în muzeu), Moscheea Sultan Tekési (din 1816), Mănăstirea Stavrovouni/„Muntele Crucii” (conform tradiției locale, ridicată de Elena, mama împăratului bizantin Constantin cel Mare), Biserica bizantină Angeloktisti/„Construită de îngeri” (de sec. XI); Pafos, cu necropola helenistică din sec. IV î.Hr., mozaicurile din castelele Tezeu și Dionysos, fortul medieval, numeroase muzee (arheologic, bizantin, etnografic etc.); Aghios Iakovos, cu cele mai vechi temple din insulă ș.a.

Nicosia/Lefkōsia/Lefkoşa (în turcă), capitala Ciprului, este cel mai mare centru urban al țării, situat aproximativ în partea central-nordică, pe râul Pedieos, la 35°10' lat. N și 33°22' long. E. Așezare veche, purta în antichitate numele de *Ledra* ori *Ledrae*. În anul 1192, cucerită de cruciați, devine capitala regilor din I Cipru, iar în 1489 a intrat sub autoritatea Veneției (mare putere maritimă și comercială). În 1571, intră, odată cu întreaga insulă, sub stăpânirea Imp. Otoman, ca din anul 1878 să intre sub stăpânirea Imp. Britanic. La 16 aug. 1960, ciprioții își obțin independența, statul devenind o republică federală binațională – greacă și turcă – în cadrul Commonwealth-ului. În aug. 1974, Nicosia este zguduită de un conflict intern între greci și turci, generat de ciprioți greci care-și doreau unirea cu Grecia. În replică, Turcia invadează Ciprul și creează, în 1983, Republica Turcă a Ciprului de Nod (nerecunoscută la ONU). În prezent, N orașului, cu populație turcă, este separat de partea S, cu populație greacă, de către o zonă tampon controlată de ONU. Întins pe 506.105 ha, orașul numără cca. 186.000 loc. (149.000 loc. în partea greacă și 37.000 loc. în partea turcă).

CROAȚIA

Republika Hrvatska

DATE GENERALE

Poziția geografică: S Europei (NV Pen. Balcanice), la 42-47° lat. N și la 13-19° long. E;

Insule componente: peste 1100 (cu supr. totală de 400 km² – Krk, Cres, Rab, Pag, Brač, Vis, Hvar, Dugi Otok, Lošinj ș.a.);

Vecini: Serbia - E (241 km), Bosnia și Herțegovina - S, E (932 km), Muntenegru - S (25 km), Slovenia - N (455 km), Ungaria - N (329 km), ieșire la M. Adriatică - NV (1. 777 km);

Suprafața: 56.594 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 30 mai (ziua stăruinței/republicii, în 19);

Limbi oficiale: croata;

Moneda: 1 kuna = 100 lipa;

Membri UE: 2013

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: divers, delimitat în trei regiuni – câmpie în N (Slavonia, sector al Câmp. Panonice), platou carstic Karlovač, spre interior și culmile paralele ale Alpilor Dinarici, în lungul litoralului M. Dalmatice; țărnul este articulat cu peninsule (Istria) și golfuri (Kvamer ș.a.); alt. max. 1913 m, în vf. Troglav (M-ții Alpii Dinarici);

Clima: temperat-continentală în N și mediteraneană în regiunea litorală; temperatura medie multianuală: 11,6-16,3°C (0,5°C în ian. și 22°C în iul.), iar precipitațiile medii anuale: 900 mm, în regiunile joase, și peste 2.000 mm, în regiunea montană de coastă;

Hidrografia: ape curgătoare (Dunărea, Sava, Drava), lacuri (Vransko, Scutari, Plitvice);

Asociații biogeografice: vegetație subtropicală, păduri de foioase și păduri de amestec;

Soluri (clase/tipuri): terra rossa, luvisoluri, cambisoluri;

Resurse naturale: petrol, cărbune, bauxită, sare, potențial hidroenergetic;

Arii protejate: parcuri naționale (Krka, Plitvice, Sjeverni Velebit).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 4.290.612 loc.;

Densitatea medie a populației: 75,8 loc./km²;

Structura etnică: croați - 78%, sârbi - 12,0%, bosniaci - 1,0% și alții - 9%;

Structura confesională: romano-catolici - 77%, ortodocși - 11%, musulmani - 1%, protestanți - 0,5% ș.a.

Bilanțul natural: -2‰;

Populația urbană: 58%;

Speranța de viață: 76 ani;

Capitala: Zagreb;

Principalele orașe: Split, Rijeka, Osijek, Zadarska, Dubrovnik, Karlovać;

PIB/loc.: 17.618 \$;

Obiective turistice: litoralul M. Adriatice, cu stațiuni de cură heliomarină (Makarska, Pula, Opatija, Biograd, Ulcinj, Poreč etc.), insule care adăpostesc monumente istorice și de artă (Havar, cu vestigii din antichitate, Dubrovnik, cu castelele împăratului

Maximilian de Habsburg, Brioni/Briuni, Brać, Hvar etc.) și stațiuni balneare; Zagreb, cu numeroase monumente istorice și de artă (Catedrala neogotică Sf. Ștefan, Palatul Prezidențial ș.a.); Split, cu: Palatul împăratului Dioclețian (sec. III-IV d.Hr.), mausoleul lui Dioclețian, transformat, în sec. XIII-XV, în catedrală; parcurile naturale Krka și Kornati; L. Plitvice ș.a.

Zagreb, capitala Croației, este un oraș vechi situat în partea central-nordică a țării, pe râul Slava, la 45°49' lat. N și 15°59' long. E. A fost fondat în sec. X și a primit statutul de capitală în a doua parte a sec. XVI. La dezvoltarea sa, un important rol l-a avut poziția geografică, la întâlnirea unor căi comerciale care traversau Câmp. Panonică, venind dinspre Austria, spre M. Adriatică. Inițial, pe această rută se transportau cereale și produse textile, ca apoi să predomină combustibilii și alte materii prime. În prezent, orașul se întinde pe 6.412 km², numără 792.800 loc. (1.210.000 loc. în agl. urb.) și este cel mai important centru urban din Croația, cu funcții complexe. Este dominantă funcția industrială (industrie constructoare de mașini – electronică și electrotehnică, mecanică fină, material rulant ș.a.), industrie chimică și petrochimică, industrie alimentară etc.), la care se adaugă cele financiar-bancară, de transporturi (nod feroviar și rutier, aeroport internațional și port fluvial) și comercială (târg național și internațional de mostre). În același timp, este un important centru universitar, cultural și turistic. Se evidențiază: Catedrala Sf. Ștefan (în stil neogotic), Biserica Sf. Marcus, Kamenita Vrata (poarta de piatră a vechiului oraș), Parlamentul, Palatul Prezidențial ș.a.

DANEMARCA

Kongeriget Danmark

DATE GENERALE

Poziția geografică: NV Europei (Pen. Iutlanda/Jylland și Arh. Danez), la 55-58° lat. N și 8-15° long. E;

Insule componente: 443 - 72 locuite: Sjælland (supr. 7.543 km²), Fionia/Fyn, Falser, Lolland, Bornholm, Møn/Mön, Storstrøm ș.a.;

Vecini: Germania - S (68 km); ieșire la M. Nordului - V și N și M. Baltică - E;

Teritorii dependente și cu statut special: I-le Feroe (supr. 1.399 km², în Atlanticul de Nord), Groenlanda (supr. 2.166.086 km², insulă în N Oc. Atlantic);

Suprafața: 43.096 km²;

Forma de guvernământ: monarhie constituțională (regat ereditar);

Sărbătoarea națională: 16 apr. (aniversarea zilei de naștere a regine, în 1940), 5 iun. (Ziua Constituției, din 1953);

Limba oficială: daneza;

Moneda: 1 coroană daneză = 100 øre;

Membri UE: 1973.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: câmpie joasă de acumulare glaciară și fluvio-glaciară, ușor vălurită și presărată cu morene, drumlinuri, eskere și kame; alt. max.: 173 m, în Yding Skovhøj;

Clima: temperat-oceanică, cu veri răcoroase și ploioase; temperatura medie anuală: 8,5°C (ian.: 0°C, iul.: 18°C) și precipitații medii anuale: 550-800 mm;

Hidrografia: ape curgătoare - Gudenå (lung. 160 km), Skjem, Fovsa, Ribe, Flodsa, Varde, Furso, Susa ș.a. - și lacuri - peste 1.000, majoritatea între valurile morenaice;

Asociații biogeografice: pădure de foioase, landă (vegetație caracteristică regiunilor nisipoase);

Soluri (clase/tipuri): cambisoluri, spodisoluri, soluri nisipoase;

Resurse naturale: petrol, gaze naturale, sare, pește;

Arii protejate: peste 25 (Hansted, Gammelmosen, Hirsholmene, Borris, Skallingen, Råbjerg, Tipperne, Vorsø, Vejlerne ș.a.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 5.580.500 loc.;

Densitatea medie a populației: 129,5 loc./km²;

Structura etnică: danezi - 94,6%, asiatici - 1,7% (în special turci - 0,7% din populația totală), din fosta Iugoslavie - 0,7%, africani - 0,5%, britanici - 0,2%, germani - 0,2% ș.a.;

Structura confesională: luterani - 84,3%, musulmani - 3,7%, romano-catolici - 3% ș.a.;

Bilanțul natural: 1‰;

Populația urbană: 64%;

Speranța de viață: 79,8 ani;

Capitala: Copenhaga/København;

Principalele orașe: Århus, Ålborg, Odense, Esbjerg, Randers, Herning, Kolding, Ribe, Ringebu, Frederiksberg, Roskilde, Hillerød;

PIB/loc.: 37.324 \$;

Obiective turistice: Ins. Sjælland cu: capitala statului, Catedrala din Kalundborg din 1170, tabăra fortificată a vikingilor din Trelleborg, Castelul

Kronborg/„Castelul lui Hamlet” din Helsingør/Elsinore, Muzeul de Istorie Națională și Castelul Frederiksborg din Hillerød, Podul Øresund (lung. 7.845 m), leagă insula de Malmö (Suedia) ș.a.; Pen. Iutlanda cu: pietrele runice de sec. X și tumulii cu mormintele primului rege al Danemarcei – Gorm cel Bătrân – și al soției sale – Thyra – din Jelling, Fortăreața din 1268, transformată în castel în sec. XVI din Kolding; Catedrala de sec. XV și Muzeul de Artă din Ålborg, Parcul de distracții din Legoland ș.a.

Copenhaga/København, capitală din anul 1485, este situată în I-le Sjælland și d'Amager (la Str. Sund), pe râul Furesø, la 55°40'34" lat. N și 12°34'6" long. E. Orașul, împreună cu Frederiksberg și Gentofte (Marea Copenhagă), concentrează aproximativ 50% din producția industrială a statului Danemarca: industrie constructoare de mașini, șantiere navale, industrie electronică și electrotehnică, rafinării de petrol etc. Pe drept cuvânt supranumit „Paradisul Nordului”, Copenhaga dispune de numeroase monumente de artă și instituții cultural-științifice (Castelul Rosenborg - 1606-1624, Muzeul Național - într-o clădire de sec. XVII, Muzeul de Artă Ny Carlsberg Glyptotek - inaugurat în 1882, Muzeul Danez de Artă și Design - din 1920, Muzeul Vaselor Vikinge, Muzeul în aer liber - de 40 ha, Casa Operei, Biserica Salvatorului Nostru, Grădina Botanică statuia Mica Sirenă - așezată pe o stâncă lângă Kastellet, la 23 aug. 1913 ș.a.). Situat în regiunea administrativă Hovedstaden, orașul se întinde în prezent 88,25 km² (455,61 km² agl. urb.) și numără 518.600 loc. (1.153.600 loc. în agl. urb.).

ESTONIA

Eesti Estonia

DATE GENERALE

Poziția geografică: Europa central-nordică (Scutul Baltic), la 57-59° lat. N și 22-28° long. E;

Insule componente: 1.521 – Saaremaa (supr. 2.668 km²), Hiiumaa (supr. 989 km²), Abruca, Kihnu, Rammu, Tarja, Pikknasv, Umblu, Vesiloo, Viirelaid, Vormsi/Ormsö ș.a.;

Vecini: Rusia - E (294 km), Letonia - S (339 km); ieșire la M. Baltică - E și N (la N, G. Finic, la SV, G. Riga);

Suprafața: 45.227 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 24 feb. (aniversarea proclamării independenței, în 1918);

Limba oficială: estona;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: alternanță de sectoare, mlăștinoase (Depr. Värtsiare), cu sectoare mai înalte, calcaroase, în N, sau morenaice, în S (Kuutsemägi, Suur Munamägi/Dealul Marelui Ou ș.a.); dealuri și munți (Mt. Haltiatunturi); alt. max.: 318 m, în Suur Munamägi;

Clima: temperată-rece, cu influențe maritime – temperatura medie anuală: 8°C (ian.: -5°C, iul.: 16,5°C) și precipitații medii anuale: 600-700 mm;

Hidrografia: ape curgătoare – Pärnu (lung. 145 km), Redja (120 km), Pöltsamaa, Emajögi, Narva (37 km), Kasari ș.a. – și lacuri – peste 1.400, majoritatea glaciare: Peipus/Ciudskoe/Ciud (supr. 3.555 km²; parțial pe teritoriul Rusiei), Vörtsjärv, Plyussa, Pskovskoe ș.a.);

Asociații biogeografice: pădure de foioase și pădure de amestec;

Soluri (clase/tipuri): cambisoluri, spodisoluri;

Resurse naturale: șisturi bituminoase, fosforit, dolomită;

Arii protejate: 4 parcuri naționale – Lahemaa (supr. 649 km²), Vilsandi, Soomaa și Karula – o rezervație a biosferei și cca. 60 de alte arii protejate (Endla, Matsalu ș.a.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 1.294.455 loc.;

Densitatea medie a populației: 28,6 loc./km²;

Structura etnică: estonieni - 68%, ruși - 25,5 %, ucraineni - 2,1%, bieloruși - 1,3%, finlandez - 0,9%, alții (tătari, germani ș.a.) - 2,2%;

Structura confesională: luterani - 13,6%, ortodocși - 12,8%, alte culte (romano-catolici, pentecostali, islamiști, adventiști) - 1,4%, neafiliați - 34,1%, cu religia nespecificată - 32% și fără religie - 6,1%;

Bilanțul natural: -1,2‰;

Populația urbană: 73,42%;

Speranța de viață: 71 ani;

Capitala: Tallinn;

Principalele orașe: Tartu, Pärnu, Narva, Võru, Põlva, Kohtla-Järve, Ambia, Viljandi;

PIB/loc.: 21.714 \$;

Obiective turistice: centrul istoric (Tallinn); bisericile Domnului și Sf. Ioan/Jaani de sec. XIV, Biserica Uspenski de sec. XVIII, Podul Diavolului/Kuradisild din 1913 (Tartu); Fortăreața suedeză de sec. XVI, bisericile Sf. Elisabeta și Sf. Ecaterina de sec. XVIII (Pärnu); Castelul episcopal/Piiskopilinnus de sec. XIII (Haapsalu); Arcul geodezic Struve ș.a.

Tallinn, capitală a Estoniei din 1918, este situat în N țării (Districtul Harju), la G. Finic, la 59°26' lat. N și 24°26' long. E. Atestat documentar la 1145 (cu numele de *Qlwen* sau *Qalaven*), localitatea a fost un renumit centru medieval la M. Baltică (numit *Reval*) și un oraș hanseatic (Liga Hanseatică a fost o alianță a breslelor comerciale care au deținut monopolul comercial la M. Baltică peste patru sec.), care s-a dezvoltat pe baza activităților economice (în special comerciale) legate de funcția portuară. În prezent, cu supr. de 159,2 km² și cu un număr de 426.503 loc., Tallinn este principalul centru industrial și nod rutier, feroviar și aerian al Estoniei. În oraș sunt prezente importante instituții culturale și științifice (universități, Academia de Științe, muzee, teatre de importanță națională – de operă și balet etc.), iar în arhitectura sa sunt păstrate elemente ale stilului gotic.

FINLANDA

Suomen Tasavalta (finlandeză)
Republiken Finland (suedează)

DATE GENERALE

Poziția geografică: N Europei (Pen. Scandinavia), la 59°30'-70°50' lat. N și 19°70'-31°35' long. E;

Insule componente: Arh. Åland;

Vecini: Rusia - E (1.340 km), Norvegia - N (727 km), Suedia - NE (614 km); ieșire la M. Baltică - SV (1.250 km; la golfurile Botnic și Finic);

Suprafața: 338.145 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 6 dec. (proclamarea independenței, în 1917);

Limbi oficiale: finlandeza și suedeza;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membru UE: 1995.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: câmpie și podiș, cu numeroase șiruri de morene (Salpausselkä, Suomenselkä, Maanselkä); dealuri și munți (Mt. Haltiatunturi); forme de eroziune și acumulare glaciară: depresiune de exaratație, harju/eskere, drumlinuri, kame etc.; alt. max.: 1.328 m, în Mt. Haltiatunturi;

Clima: subpolară - N, temperat-oceanică rece - S; temperatura medie anuală: 0-1°C, în N, și 6-7°C, în S (temperatura medie a

iernii: -14...-3°C, iar cea a verii: 13-18°C; precipitații medii anuale: 450-750 mm);

Hidrografia: ape curgătoare (Kemijoki, Oulujoki, Tornionjoki, Muonionjoki ș.a.), lacuri glaciare (187.888; Saimaa - adânc. 82 m și supr. 4.400 km², Päijänne - supr. 1.090 km², Inarijärvi - supr. 1.000 km², Pielinen ș.a.);

Asociații biogeografice: pădure de conifere, tundră;

Soluri (clase/tipuri): spodisoluri, de tundră;

Resurse naturale: minereu de fier, plumb, zinc, nichel, crom, argint, aur, lemn;

Arii protejate: parcuri naționale: 37 (Arh. Ekenas, Lemmenjoki, Koli, Oulanka, Pallas-Yllästunturi, Rokua, Pyhä-Luosto, Urho Kekkonen ș.a.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 5.029.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 16 loc./km²;

Structura etnică: finlandezi - 93,4%, suedezi - 5,6 %, ruși - 0,5%, estonieni - 0,3%, rromi - 0,1%, laponi/saami - 0,1%;

Structura confesională: luterani - 79,9%, ortodocși - 1,1%, martorii lui Iehova - 0,4%, alte culte - 0,9%, nedeclarați - 17,7%;

Bilanțul natural: 2‰;
Populația urbană: 63%;
Speranța de viață: 79 ani;
Capitala: Helsinki;
Principalele orașe: Tampere,
Vantaa, Oulu, Turku, Kuopio,
Espoo, Pori, Lahti, Kokkola,
Kajaani, Kotka;
PIB/loc.: 35.771 \$;
Obiective turistice: Fortăreața
Suomenlinna, Vanha Rauma,

Castelul Sfântului Olaf
(Savonlinna), Biserica veche
(Petäjävesi), Ins. Seurasaari,
Piața Centrală (Helsinki),
Catedrala din Helsinki, Biserica
Tempeliaukio (Helsinki),
Castelul Turku, parcurile
naționale Koli, Tammisaari,
Pallas-Yllästunturi, Kekkonen,
Päijänne.

Helsinki/Helsingfors (în suedeză), capitală a Finlandei din 1812, ocupă o poziție sudică în cadrul țării, la G. Finic, la 60°10'15" lat. N și 24°56'15" long. E. Numit „Orașul alb al nordului”, Helsinki a fost înființat în 1550 de regele Gustav al Suediei și este un important centru industrial (al industriei constructoare de mașini – șantier naval) și cultural-administrativ. Poziția la G. Finic, face ca activitatea portuară să fie foarte activă (atât pentru mărfuri cât și pentru pasageri). În prezent, orașul se întinde pe 715,5 km² (din care 502,5 km² reprezintă parte acvatică) și numără 605.500 loc. (769,5 km² și 1.159.000 loc. în agl. urb.).

FRANȚA

République Française

DATE GENERALE

Poziția geografică: V Europei, la 42-51° lat. N și 5° long. V-8° long. E;

Insule componente: Ouessant, Sein, Groix, Belle-Île, Noirmoutier, Yeu, Ré, Olérn (în Oc. Atlantic), Corsica, Hyères (în M. Mediterană);

Vecini: Belgia - NE (620 km), Luxemburg - E (73 km), Germania - E (451 km), Elveția - E (573 km), Italia - SE (488 km), Monaco - SE (4,4 km), Spania - SV (104 km), Andorra - SV (53,6 km); ieșire la Oc. Atlantic (G. Biscaya) - V, M. Mânecii - N, M. Mediterană - S;

Teritorii dependente și cu statut special: Guyana Franceză (supr. 83.534 km², în America de Sud), Guadeloupe (supr. 1.702,6 km², în America Centrală Insulară), Martinica (supr. 1.128 km², în Oc. Atlantic), Réunion (supr. 2.507 km², în Oc. Indian);

Suprafața: 674.843 km²;

Forma de guvernământ: republica prezidențială;

Sărbătoarea națională: 14 iul. (aniversarea căderii Bastiliei, în 1789);

Limba oficială: franceza;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1957.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: variat, munți - Alpi (Alpii Maritimi și Alpii Savoiei, Pirinei, Cevenni, Jura, Vosgi) -, podișuri și coline - Mas. Central Francez, Pod. Ardenni, Mas. Armorican, Col. Normandiei, Pod. Ardenni, Colinele Gâtine ș.a. -, câmpii, depresiuni și culoare depresionare - Câmp. Loarei, Baz. Parizian, Câmp. Alsaciei, Baz. Aquitaniei, Câmp. Launguedoc, Câmp. Roussillon, Câmp. Gascogne, Cul. Rhônului ș.a.; alt. max.: 4.807 m, în vf. Mont Blanc (M-ții Alpi);

Clima: temperat-oceanică, în N și V, de tranziție, în partea centrală, și mediteraneană/subtropicală, în S; temperatura medie multianuală: 10,5°C, în N, și 15°C, în S, iar precipitațiile medii anuale: 600 mm, în S, și 1.100 mm, în NV;

Hidrografia: ape curgătoare - Sena/Seine (lung. 776 km), Ron/Rhône (lung. 812 km; parțial în Elveția), Saône (lung. 480 km), Loara/Loire (lung. 1.012 km), Garonne (lung. 575 km; parțial în Spania), Meuse, Somme, Yonne, Adour etc. - și lacuri: glaciare - Léman/Geneva (adânc. 310 m, supr. 581,5 km²; parțial în Elveția) ș.a.-, de baraj vulcanic - Chambot, d'Aydat -, maare - Issareles (adânc. 108 m), Pavin (adânc. 92 m), Chauvet (adânc. 63 m) -,

carstice – Drom-Jura, Revermot-Aveyron ș.a.;

Asociații biogeografice: pădure de foioase, vegetație subtropicală, maquis și vegetație etajată (păduri de foioase, păduri de conifere și pajiști alpine, pe munții înalți);

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri, spodisoluri, terra rossa;

Resurse naturale: cărbune, minereu de fier, zinc, feldspat, marmură, lemn;

Arii protejate: parcuri naționale (Cévennes, Pirinei-Mont Perdu – bilateral, cu Spania –, Port-Cros, La Vanoise ș.a.) și rezervații (Girolata, Camarague, Les Sept Isles, Valea Vézère ș.a.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 674.800 loc.;

Densitatea medie a populației: 96,8 loc./km²;

Structura etnică: francezi - cca. 95%, alții (arabi, nord-africani, chinezi, indochinezi ș.a.) – cca. 5%;

Structura confesională: romano-catolici - 76,2%, musulmani - 5,6%, protestanți - 4%, ortodocși - 1,1%, iudaici - 0,1% ș.a.;

Bilanțul natural: 4,2‰;

Populația urbană: 84,6%;

Speranța de viață: 81 ani;

Capitala: Paris;

Principalele orașe: Lyon, Toulouse, Marsilia/Marseille, Nisa/Nice, Nantes, Strasbourg, Bordeauz, Montpellier, Le Havre, Rennes;

PIB/loc.: 35.295 \$;

Obiective turistice: palatele Versailles, Fontainebleau, Compiègne, muzeele Luvru, Orsay, Rodin, Montparnasse, Cluny, Picasso, Catedrala Notre-Dame, Turnul Eiffel, Parcul Disneyland (Paris); castelele de sec. XV-XVI: Chenonceau, Blois, Chinon, Amboise, Angers, Saumur, Chambord, Villandry ș.a. (Valea Loarei/Loirei); stațiunile Côtes-d'Azur (la M. Mediterană) Côtes-d'Argent (SV, la Oc. Atlantic), Chamonix, Mont Blanc, Avoriaz, Megève, Contamines (M. Alpi); orașele istorice Reims, Amiens, Arles, Chartres ș.a.

Paris, capitala Franței (din anul 508, sub dinastia Meroviengilor), este un oraș multiseclar (*Lutetia Parisiorum*, în perioada Imp. Roman) situat în Baz. Parizian, în regiunea Île-de-France, pe Sena/Seine, la 48°51'24" lat. N și 2°21'3" long. E. De-a lungul timpului, orașul a fost zguduit de numeroase războaie (1814, 1815, 1870-1871, 1940) și revolte (1789, 1848, 1871 ș.a.). Datorită faptului că în epoca iluminismului Parisul era un centru al educației și ideilor, a fost poreclit „*La Ville-Lumière*” („*Orașul Luminilor*”). În prezent, orașul se întinde pe 87 km² (2.723 km², agl. urb.), numără 2.194.000 loc. (10.143.000 loc. în agl. urb.) și centralizează rețeaua de transporturi naționale (feroviare, rutiere și aeriene) și ocupă locul întâi din punct de vedere industrial (industrie constructoare de mașini, industrie farmaceutică, industrie alimentară). În plan internațional, este cel mai vizitat oraș de turiști.

GERMANIA

Bundesrepublik Deutschland

DATE GENERALE

Poziția geografică: Europa Centrală, la 47-55° lat. N și la 6-15° long. E;

Insule componente: Arh. Frisice de Est și Nord – în M. Nordului, I-le. Rügen, Alsen și Fehmarn – în M. Baltică;

Vecini: Danemarca - N (68 km), Polonia - E (456 km), Cehia - SE (646 km), Austria - S (784 km), Elveția - SV (334 km), Franța - V (451 km), Louxembourg - V (138 km), Belgia - V (167 km), Olanda - NV (577 km); ieșire la M. Nordului - NV și M. Baltică - NE (2.389 km);

Suprafața: 357.021 km²;

Forma de guvernământ: republică federală;

Sărbătoarea națională: 3 oct. (sărbătoarea reunificării Germaniei, în 1990);

Limba oficială: germana;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1957

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: diversificat, predominant de câmpie. De la N la S se desfășoară trei mari unități: Câmp. Germaniei de Nord (sub 200 m alt., cu țărături cu fiorduri la Marea Baltică și cu țărături mai joase la Marea Nordului, cu două șiruri de

lacuri și morene rezultate prin retragerea calotei glaciare, în E), Masivele Germaniei de Mijloc (de vârstă hercinică: Pod. Renan, M-ții Hartz, M-ții Pădurea Thuringiei, Jura Suabă, Jura Franconiană, M-ții Metaliferi, M-ții Pădurea Boemiei și M-ții Pădurea Neagră) și Alpii Bavariei cu platourile submontane, în S; alt. max.: 2.963 m, în vf. Zugspitze (Alpii Bavariei);

Clima: temperată de tranziție (de la nuanțele oceanice din V spre cele continentale din E și S); temperaturi medii multianuale: 8,6-10,1°C (0,5-2°C în ian. și 17,5-19°C în iul.), iar precipitațiile medii anuale: 500-700 mm, în regiunile joase din N, 700-1500 mm în masivele centrale, și peste 2.000 mm, în regiunile montane înalte;

Hidrografia: ape curgătoare (Dunărea/Donau, Elba/Elbe, Weser, Ems, Rhin/Rhein, Inn, Isar, Main, Mosel, Oder ș.a.), lacuri (glaciare – Amersee, Constanța/Bodensee, Kirch, Chiemsee, Mürtz, Pinnower, Sittner, Galenbeker ș.a. –, maare – Pulver, Laacher ș.a. – de acumulare – Affolderner, Alf, Baldeneys, Bostal, Dörnthaler, Esmecke, Forgggen, Grünten, Großer Sieberstein ș.a.);

Asociații biogeografice: pădure de foioase, păduri de conifere, pajiști alpine;

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri, spodisoluri;

Resurse naturale: cărbune, gaze naturale, minereu de fier, potasiu, sare, lemn, potențial hidroenergetic;

Arii protejate: parcuri naționale, rezervații naturale – Wattenmeer, Jasmund, Vorpommersche, Boddenlandschaft, Müritz, Unteres Odertal, Harz, Sächsische Schweiz, Bayerischer Wald.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 80.399.300 loc.;

Densitatea medie a populației: 225,1 loc./km²;

Structura etnică: germani - 91,5%, turci - 2,4%, alții (greci, polonezi, italieni, croați, ruși, sârbi, spanioli ș.a.) - 6.1%;

Structura confesională: romano-catolici - 32,1%, luterani - 42,2%, musulmani - 2,1%, alții și neafiliați - 23,6%;

Bilanțul natural: -2‰;

Populația urbană: 74%;

Speranța de viață: 80 ani;

Capitala: Berlin;

Principalele orașe: Hamburg, München, Köln, Frankfurt, Essen, Dortmund, Stuttgart, Düsseldorf, Bremen, Hannover, Mainz, Kiel, Dresden, Wiesbaden;

PIB/loc.: 38.666 \$;

Obiective turistice: monumentele istorice și de artă din Berlin, Bonn, München, Hamburg, Dresda, Weimar, Wittenberg, Jena, Magdeburg, Leipzig, Eisenach, Meissen, Potsdam, Nürnberg, Münster, Stuttgart, Frankfurt am Main ș.a.; văile Dunării, Rinului, Elbei ș.a.; unele masive montane (Alpii Bavariei, Pădurea Neagră, Erzberg, Wald, Harz, Thüringer ș.a.), coastele M. Nordului și M. Baltice etc.

Belin – capitala Germaniei – este situat în NE țării (landul Brandenburg), în Câmp. Germaniei de Nord, pe râul Spree, la 52°31' lat. N și 13°25' long. E. În evoluția sa, orașul a înregistrat mai multe schimbări spațiale. În 1920, a fuzionat cu comunele vecine și s-a format așa-numitul Marele Berlin, iar între 1948 și 1990, a fost împărțit în Berlinul de Est, aflat sub ocupație sovietică, devenit din 1949 capitala Republicii Democrate Germane, și Berlinul de Vest (trei zone aflate până la acea dată în administrarea Statelor Unite ale Americii, Marii Britanii și Franței, unite și transformate în teritoriu cu statut special). În anul 1991, orașul a fost ales, de către Bundestag, capitală a Germaniei reunificate, având ca simbol Poarta Brandenburg. În prezent, Berlinul este un important centru industrial (industrie constructoare de mașini, electrică și electronică, robotică, optică, farmaceutică etc.), comercial (cu nucleul central Stadtkreise), cultural și turistic (cu numeroase monumente de artă și istorice – Castelul Charlottenburg ș.a.), întins pe 892 km², cu o populație de 3.927.000 loc. (cca. 4500000 loc. în metropolă)

GRECIA

Hellēnikē Dēmokratía

DATE GENERALE

Poziția geografică: S Europei (S Pen. Balcanice și insulele adiacente), la 35-42° lat. N și 19-30° long. E;

Insule componente: 3.054 – Creta/Kriti (supr. - 8.336 km²), Eubeea/Évvia (supr. - 3.654 km²), Ciclade, Sporade de Nord, Sporade de Sud, Ródos, Chios, Limnos, Thásos, Kithira, Corfu/Kéikira, Lefkás/Leucas, Kefallinía/Cefalonia, Zákynthos/Zante ș.a.;

Vecini: Turcia - NE (206 km), Albania - NV (282 km), Macedonia - N (246 km), Bulgaria - N (494 km); ieșire la M. Mediterană (13.676 km lung. liniei de coastă; M. Egee - E, M. Cretei - S, M. Ionică - V);

Suprafața: 131.957 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 25 mart. (aniversarea proclamării independenței, în 1821);

Limba oficială: greaca;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1981.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: predominant muntos (aproximativ 4/5 din teritoriu) – M-ții Rodopi (în N), Mas. Olimp, Mt. Athos, M-ții

Pindului (în NV), M-ții Killin (în Pen. Pelopones), M-ții. Ida (în I. Creta) – iar cele mai întinse câmpii sunt: Câmp. Macedoniei și Câmp. Tessaliei; țărmurile sunt sinuoase, cu numeroase peninsule (Calcidică, Pélion, Pelopones ș.a.) și golfuri (Strimón, Termaikos, Korinth, Para ș.a.); alt. max.: 2.917 m, Mas. Olimp;

Clima: mediteraneană, cu veri foarte călduroase și secetoase; temperatura medie multianuală: 18,1°C (ian.: 9,5°C, iul.: 28°C), iar precipitațiile medii anuale între 500-1.210 mm, în N, și 380-810 mm, în S;

Hidrografia: ape curgătoare (Evros, Néstos, Strimón, Axios, Aliákmonas/Vistnito – 297 km lung. –, Piniós, Achelóos, Arachtos ș.a.) și lacuri (Kerkinitis, Prespa, Krémaston, Trihonis, Korónia/Lagada, Vegorrítis/Volvi, Ioannina/Pamvotida ș.a.)

Asociații biogeografice: vegetație subtropicală (frigana, șibleac), păduri de foioase, păduri de conifere, pajiști montane;

Soluri (clase/tipuri): terra rossa;

Resurse naturale: lignit, petrol, minereu de fier, bauxită, zinc, plumb, magneziu, nichel, sare, marmură;

Arii protejate: parcuri naționale și rezervații – Mt. Parnassus/

Parnassos (supr. 3.513 ha), Parnitha (supr. cca. 3.800 ha), Olimp/Olympos (supr. cca. 4.000 ha), Iti, Ainos Óros, Zakynthos (parc marin), Vikos-Aoös (supr. cca. 12.600 ha), Samarias (supr. cca. 4.500 ha), Alonissos (parc marin), Ravinas, Skotina, Pădurea Dadia, Valea Fluturilor, L. Coruna etc..

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 10.815.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 81,9 loc./km²;

Structura etnică: greci - 93,7%, albanezi - 4,3%, turci - 1,3% ș.a.;

Structura confesională: ortodocși - 94%, musulmani - 1,3%, romano-catolici - 0,5% ș.a.;

Bilanțul natural: -0,2‰;

Populația urbană: 61,5%;

Speranța de viață: 79 ani;

Capitala: Atena/Athína;

Principalele orașe: Tessaloniki/Salonic, Patras/Pátrai, Pireu/Piraniens, Heraklion/Iraklion, Lárissa, Vólos Rhodos, Ioannina, Chania, Chalcis;

PIB/loc.: 24.260 \$;

Obiective turistice: Atena (Acropole – complex de temple dedicate zeilor Atena și Poseidon –, Templul lui Hefaistos, Muzeul Național de Arheologie ș.a.) și împrejurimile, Complexul monastic Meteora (24 de mănăstiri suspendate pe stânci); Delphi cu sanctuarul lui Apollon; Mt. Athos sau „Grădina Maicii Domnului”, republică autonomă interzisă femeilor; Olympia, cu locul sanctuarului lui Zeus, Vasse, cu Templul lui Apollo (de sec. V î.Hr.); Corint, cu Templul lui Apollo; Ins. Rhodos, cu vestigii grecești, venețiene, ale cavalerilor ioaniți (1308-1522) ș.a.; Ins. Creta, cu urme ale civilizațiilor minoice, romane, arabe, venețiene etc.

Atena/Athinai, capitala Greciei, este un oraș cu vechime multiseclară, situat la 37°58' lat. N și 23°43' long. E. Până în jurul anului 1.400 î.Hr., pe actualul teritoriu al orașului se găsea o importantă cetate miceniană, iar pe la 900 î.Hr. era una dintre așezările importante comerciale din regiune. În sec. V î.Hr. Atena devine principalul centru urban al Greciei, iar apoi intră într-o perioadă de declin, până în sec. IX-X când parcurge un interval de prosperitate sub influența Imp. Bizantin. În intervalul 1453 (când intră în cadrul Imp. Bizantin) și 1834 (când își recapătă independența (și orașul devine capitală), orașul trece printr-o etapă de regres. În anul 1896, orașul găzduiește primele Jocuri Olimpice, iar în 1920 (din cauza războiului greco-turc) populația Atenei crește semnificativ ca urmare a așezării aici a refugiaților greci din Asia Mică. În prezent, Atena se întinde pe 38,964 km² (411,717 km² în agl. urb.) și numără 655.800 loc. (3.074.200 loc. în agl. urb.) Este cel mai important oraș al Greciei și concentrează numeroase instituții culturale și obiective turistice: Acropole (cu templele dedicate zeilor Atena și Poseidon), Templul lui Hefaistos, Muzeul Național de Arheologie etc.

IRLANDA

Poblacht na h'Éireann (irlandeză)
Republic of Ireland (engleză)

DATE GENERALE

Poziția geografică: V Europei (Ins. Irlanda), la 51-55° lat. N și 6-11° long. V;

Insule componente: Irlanda, Aran, Achill, Clear, Inishtrahull;

Vecini: Marea Britanie (Irlanda de Nord) - NE (360 km); ieșire la M. Irlandei - E și Oc. Atlantic - S, V, NV (1.448 km);

Suprafața: 70.273 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 17 mart. (ziua Sfântului Patrick);

Limbi oficiale: irlandeza și engleza;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1973.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: câmpii joase mlăștinoase (Câmp. Irlandei), podișuri și munți joși erodați (Macgillycuddy's Reeks, Wicklow, Mourne, Antrim, Iron, Ox, Blue Stack); alt. max.: 1.041 m, în vf. Carrantuohill (M-ții Macgillycuddy's Reeks);

Clima: temperat-oceanică (influențată de Curentul Golfului); temperatura medie anuală: 9,5-10,5°C – ian.: 4-6°C și iul.: 16-18°C –, iar precipitațiile medii anuale: 1.000-2.000 mm;

Hidrografia: ape curgătoare – Shannon (lung. 320 km),

Barrow, Nore, Liffey, Boyne, Suir, Blackwater, Lee ș.a. – și lacuri: Allen, Corrib, Ree, Derg, Mask, Conn, Killarney, Lough ș.a.;

Asociații biogeografice: păduri de foioase și pajiști;

Soluri (clase/tipuri): cambisoluri și spodisoluri;

Resurse naturale: gaze naturale, plumb, cupru, gips, calcar, dolomită;

Arii protejate: Phoenix Park, Bourn Vincent Memorial Park, North Bull Island, Cambay, Killarney Park ș.a.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 4.470.700 loc.;

Densitatea medie a populației: 57,1 loc./km²;

Structura etnică: irlandezi - 94%, englezi - 3%, americani - 0,3%, francezi - 0,2%, germani - 0,2% ș.a.;

Structura confesională: romano-catolici - 87,5%, protestanți (anglicani) - 5%, musulmani - 0,5%, fără religie - 5% ș.a.;

Bilanțul natural: 8‰;

Populația urbană: 61%;

Speranța de viață: 81 ani;

Capitala: Dublin/Baile Átha Cliath;

Principalele orașe: Cork/Corcaigh, Galway/An Chailíni, Tallaght,

Blanchardstown, Bantri, Sligo,
Dundalk, Limerick/Luimneach,
Waterford, Clondalkin;

PIB/loc.: 40.716 \$;

Obiective turistice: Dublin
(Muzeului Național al Irlandei,
Muzeul Irlandez de Artă
Modernă, Galeria Națională
Irlandeză, Galeria Municipală
Hugh Lane, Biblioteca Chester
Beatty, cartierul Temple Bar
ș.a.) și stațiunile din

împrejurimi (Howth,
Greystones, Dun Laoghaire,
Malahide ș.a.), Riviera
Irlandeză/Irish Riviera (în S, cu
stațiunile balneoclimaterice:
Sinsale, Bantry, Glengariff,
Tramore, Youghal, Parknasilla
ș.a.), Galway Bay (în V, cu
stațiunile: Kilkee, Salthill,
Westport ș.a.), L. Killarney,
Valea Avoca/Ovoca, Ins. Ross
Castle etc.

Dublin/Baile Átha Cliath (în irlandeză), capitala Irlandei, este un oraș situat în E țării, pe malurile râului Liffey, la țărmul M. Irlandei, la 53°20'52" lat. N și 6°15'35" long. V. Deși pe actualul amplasament s-a aflat inițial așezarea celtică *Áth Cliath*, localitatea a fost menționată documentar în anul 140 (*Eblana*), iar numele actual ar însemna „Balta adâncă” (în limba irlandeză). Regiunea în care se găsește orașul a fost cucerită de-a lungul timpului de către vikinci (sec. IV) și englezi (sec. XII). Dublin devine capitală în sec. XVII, moment de la care localitatea înregistrează perioade înfloritoare. În prezent, orașul se înscrie în Comitatul Dublin, se întinde pe 115 km² (921 km² agl. urb.) și numără 506.000 loc. (1.050.000 loc. în agl. urb.). Funcția administrativă a făcut ca în Dublin să se găsească cel mai mare port și cel mai mare aeroport din Islanda. Tot în oraș se găsesc mai multe muzee, universități și teatre.

ITALIA

Repubblica Italiana

DATE GENERALE

Poziția geografică: S Europei (Pen. Italică), la 42°50' lat. N și 12°50' long. E;

Insule componente: Sicilia, Sardinia, Capri, Lipari, Elba, Stromboli, Vulcano ș.a.;

Vecini: Elveția - N (740 km), Austria - NE (430 km), Slovenia - E (232 km), Franța - NV (488 km), Vatican (3.2 km), San Marino (39 km) (Vatican și San Marino formează enclave); ieșire la M. Mediterană: Adriatică - E, Ionică - S, Tireniană și Ligurică - V;

Suprafața: 301.230 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 2 iun. (aniversarea datei referendumului prin care s-a proclamat republică, în 1946);

Limba oficială: italiana;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1957.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: variat, cu munți – Alpi (Alpii Ligurici, Alpii Maritimi, Alpii Cotici, Alpii Graici, Alpii Lepontini, Alpii Penini – sau Alpii Occidentali – și Alpii Lombarzi, Alpii Dolomitici, Alpii Venețieni, Alpii Iulieni Centrali – sau Alpii Orientali) și Apenini –, câmpii –

Padului –, delte – Padului, Tibrului – și vulcani activi – Vezuviu, Etna, Vulcano și Stromboli; alt. max. 4.061 m, în vf. Gran Paradiso (Alpii Graici);

Clima: continentală (în Câmp. Padului), mediteraneană (în Pen. Italică și insule) și alpină (la alt. de peste 3.000 m, cu ierni lungi, reci și precipitații bogate sub formă de zăpadă); temperatura medie anuală: 12,5-15,5°C; precipitații medii anuale: 600-1.000 mm;

Hidrografia: ape curgătoare – Pad/Po (lung. 652 km), Tibru/Tevere (lung. 405 km), Arno (lung. 241 km), Adda, Oglio, Tugliamento, Piave, Brenta, Adige, Ombrone, Volturno, Ofanto, Tirso ș.a. – și lacuri: glaciare – Como/Lario/Larius lacus (adânc. max. 410 m, supr. 145,9 km²), Garda/Benaco/Benacus lacus (adânc. max. 346 m, supr. 370 km²), Lugano/Cersio (adânc. max. 288 m, supr. 49 km²; parțial în Elveția), Maggiore/Verbano (adânc. max. 372 m, supr. 212 km²; parțial în Elveția), Iseo/Sebino/Sebinus lacus (adânc. max. 250 m, supr. 65,3 km²), Lucendro etc. –, vulcanice – Albano (adânc. max. 170 m, supr. 6 km²), Bolsena/Vulsino (adânc. max. 146 m, supr. 114,5 km²), Nemi

ș.a. –, carstotectonice – Trasimeno (adânc. max. 6 m, supr. 128 km²) –, pe gips – Pergusa, Gaspa, Cannarella (în Ins. Sicilia) –, lagune – Venetia;

Asociații biogeografice: vegetație subtropicală, maquis (tufișuri și arbuști), păduri de foioase, păduri de conifere, pajiști alpine;

Soluri (clase/tipuri): terra rossa (în peninsulă și în unele insule), spodisoluri (în M-ții Alpi);

Resurse naturale: cărbune, zinc, mercur, azbest, pirită, marmură, ape geotermale;

Arii protejate: parcuri naționale: 24 (Gran Sasso, Monti della Laga, Gran-Paradiso, Asinara, Stelivo, Vezuvio, Val-Grande, Cicero, Asinara, Aveto, Toskanisch-Emilianischer Apennin, Alta-Murgia, Toskanischer-Archipel, Val-d'Agri, Majella ș.a.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 60.626.442 loc.;

Densitatea medie a populației: 193 loc./km²;

Structura etnică: italieni - 92%, europeni - 4,5% (români, albanezi, ucraineni, croați,

sloveni ș.a.), nord-africani - 2%, asiatici și sud-americieni - 1,5%;

Structura confesională: romano-catolici - 90%, musulmani - 3%, ortodocși - 2%, ateii ș.a. - 5%;

Bilanțul natural: -0,3‰;

Populația urbană: 70%;

Speranța de viață: 81 ani;

Capitala: Roma;

Principalele orașe: Milano, Neapole/Napoli, Messina, Torino, Palermo, Padova, Bari, Venetia/Veneția, Genova, Bologna, Brescia, Catania, Verona, Trieste, Taranto, Florența/Firenze, Bolzano;

PIB/loc.: 29.812 \$;

Obiective turistice: Coloseumul, Basilica San Pietro, Fontana di Trevi, Forumul Roman, Piazza di Spagna, Pantheonul, Columna lui Traian, Circus Maximus, Piazza Navona, Castelul Sant'Angelo (Roma); Teatrul Scala, Domul, Castelul Sforzesco (Milano); Bazilica San Marco, Palatul Dogilor (Venetia); Palatul Strozzi, Domul, Galeria Uffizi (Florența); Campalia, Domul (Pisa), Cortina d'Ampezzo, Vale d'Aosta, Domodossola (M-ții Alpi), Riviera Italiana, Vezuviu ș.a.

Roma – oraș multiseclar – este situat în partea central-vestică a Pen. Italice, pe râul Tibru/Tevere, la 51°54' lat. N și 12°30' long. E. În perioada de înflorire a Imp. Roman, orașul avea aproximativ 1 mil. de loc., pentru ca, la sfârșitul sec XV, să scadă la cca 17. 000 loc. Începând din epoca modernă, până în zilele noastre, orașul a cunoscut predominant etape de dezvoltare explozivă, fără a fi prinsă de „revoluția industrială”. În prezent Roma se întinde pe 1.285,3 km² și numără 2.750.000 loc. (3.457.700 loc. în agl. urb.). Găzduiește numeroase societăți, asociații și instituții naționale și internaționale, încât cca. 70% din populația activă lucrează în comerț, finanțe, asigurări, sănătate și transporturi.

LETONIA

Latvijas Republika

DATE GENERALE

Poziția geografică: Europa central-nordică (Scutul Baltic), la 55-58° lat. N și 21-28° long. E;

Vecini: Estonia - NE (343 km), Rusia - E (282 km), Belarus - SE (167 km), Lituania - S (576 km); ieșire la M. Baltică - E și NV (531 km; în NV G. Riga);

Suprafața: 64.589 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 18 nov. (aniversarea proclamării republicii, în 1918);

Limba oficială: letona;

Moneda: 1 lat = 100 santime;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: câmpie ușor vălurită și presărată cu înălțimi de până la 312 m: în partea centrală se găsește Șesul Letoniei Mijlocii (cu Depr. Lubana), în cea central-estică sunt coline (Vidžeme și Latgale), la SV, Pod. Kuržem/Kursa, la SE, coline morenaice (Tukum Latagle sau Șesul Lacurilor), în N, coline morenaice și Depr. Letoniei de Nord; alt. max.: 312 m, în vf. Gaizinkalns (Col. Vidžeme);

Clima: temperată de tranziție (cu influențe oceanice în V);

temperatura medie anuală: 6-7°C (ian.: -2...-5°C în V și -6...-7°C în E; iul.: 15-17°C) și precipitații medii anuale: 550-800 mm;

Hidrografia: ape curgătoare - Daugava/Dvina de Vest (lung. 1.020 km, din care 257 km în Letonia), Lielupe, Venta, Gauja ș.a. - și lacuri (peste 3000, majoritatea glaciare sau rămășițele unei foste mări): Reznas, Lubanas, Ergure, Usmas, Burtnieku, Liepāia ș.a.;

Asociații biogeografice: păduri mixte (conifere și foioase), vegetație de mlaștină și de turbărie;

Soluri (clase/tipuri): spodisoluri;

Resurse naturale: turbă, dolomită, calcar, chihlimbar, lemn;

Arii protejate: peste 200: Gauja (91.745 ha), Teicu, Krustkalnu, Razna, Slitere, Kemeru, Turaida ș.a.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 2.217.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 34,3 loc./km²;

Structura etnică: letoni - 57,7%, ruși - 29,6%, bieluși - 4,1%, ucraineni - 2,7%, polonezi - 2,5%, lituanieni - 1,4%, alții - 2%;

Structura confesională: luterani - cca. 60%, romano-catolici - 24%,

ortodocși - 98%, mozaici - 0,6%
ș.a.;

Bilanțul natural: -4,2‰;

Populația urbană: 67,8%;

Speranța de viață: 72 ani;

Capitala: Riga/Rīga;

Principalele orașe: Daugavpils,
Jelgava, Liepāja, Jūrmala,
Valmiera, Ventspils, Rēzekne,
Nereta, Malta, Madona;

PIB/loc.: 18.058 \$;

Obiective turistice: centrul istoric -
Domul de sec. XIII-XIX, Castelul

Maestrului Ordinului Teuton de
Livonia în sec. XIV-XVI, Turnul
Pulberăriei/Pulvertornis,
Biserica Sf. Petru de sec. XIII -
(Riga); Stațiunea Jūrmala (la M.
Baltică); blocul eratic de 400 t
(Vandzene); regiunea Latgale
(„ținutul lacurilor albastre”), cu
blocurile eratice Velna akmens
(„Piatra Deavolului”) și
Melkitaru akmens; Arcul
geodezic Struve ș.a.

Riga/Rīga, localitate fondată în anul 1201 de către episcopul Albert al Livoniei, este situată pe râul Dagava, la cca. 15 km de vărsarea în G. Riga, 56°58' lat. N și 24°8' long. E. În trecut port hanseatic (Liga Hanseatică a fost o alianță a breslelor comerciale care au deținut monopolul comercial la M. Baltică peste patru sec.), a devenit capitala Letoniei în anul 1918. În prezent, cu o supr. de 303 km² (din care cca. 49 km² apă) și cu un număr de 709.200 loc., Riga este cel mai mare centru economic (port, aeroport internațional, industria lemnului, industrie textilă, industrie alimentară - inclusiv prelucrarea peștelui -, centru turistic etc.), cultural și de învățământ al țării. În oraș se găsesc: peste 20 de muzee, universități - *Latvijas Universitāte* (Universitatea din Letonia), *Rīgas Tehniskā Universitāte* (Universitatea Tehnică), *Rīgas Stradiņa Universitāte* (Universitatea Stradis) și *Rīgas Ekonomikas Augstskola* (Școala Economică) ș.a. -, Academia de Științe, Institutul de Pedagogie și Cercetare, teatre - inclusiv de operă și balet - o Grădină Botanică ș.a.

LITUANIA

Lietuvos Respublika

DATE GENERALE

Poziția geografică: Europa central-nordică (Scutul Baltic), la 54-56° lat. N și 21-27° long. E;

Vecini: Belarus - E, SE (653 km), Polonia - S (103,7 km), Rusia (exclava Kaliningrad) - SV (267,8 km), Letonia - N (576 km); ieșire la M. Baltică - V (99 km);

Suprafața: 65.200 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 16 fev. (aniversarea restaurării statului lituanian, în 1918);

Limba oficială: lituaniana;

Moneda: 1 litas = 100 centas;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: predomină câmpia (Pajuro, câmpie litorală, în V) asociată cu coline morenaice (Žemaitija, în V, și Juozapines/Kalnas ș.a., în E și SE) într-un ansamblu realizat în urma eroziunii și acumulării fluvio-glaciare din Cuaternar; alt. max.: 294 m, în vf. Žemaitija (Col. Žemaitija);

Clima: temperată de tranziție cu nuanțe maritime, în V, și continentale, în E; temperatura medie anuală: 5,7-6,1°C (ian.: -5...-8°C; iul.: 17-18°C) și

precipitații medii anuale: 540-930 mm;

Hidrografia: ape curgătoare - Neman/Nemunas (930 km lung.), Neris (510 km lung.), Venta (350 km lung.), Villva, Kenta ș.a. - și lacuri - peste 3000, majoritatea de origine glaciară: Taurognas (60 m adânc.), Drukšiai (supr. 45 km²), Luodžio, Dusios, Aisetto, Seirijo, Obelijos ș.a.;

Asociații biogeografice: păduri de conifere și păduri de amestec (conifere și foioase);

Soluri (clase/tipuri): spodisoluri și cambisoluri;

Resurse naturale: turbă, chihlimbar, lemn, teren agricol;

Arii protejate: Parcuri naționale și rezervații (Kursiu Nerija, Aukštaitijos, Dzukijos, Kounas, Lietuvos, Žemaitijos ș.a.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 2.960.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 45,3 loc./km²;

Structura etnică: lituanieni - 84,6%, polonezi - 6,3%, ruși - 5,1%, bieloruși - 1,2%, ucraineni - 0,7%, alții (letoni, germani, tătari, romi, români, armeni ș.a.) - 2%;

Structura confesională: romano-catolici - 79%, ortodocși - 4,1%,

protestanți - 1,9%, alte religii și nespecificați - 5,5% și fără religie - 9,5%;

Bilanțul natural: -4‰;

Populația urbană: 70%;

Speranța de viață: 72 ani;

Capitala: Vilnius;

Principalele orașe: Kunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevezys, Alytus, Marijampole, Utena, Plugė, Silute;

PIB/loc.: 21.383 \$;

Obiective turistice: Vilnius, cu centrul istoric inclus în Patrimoniul Mondial UNESCO (Turnul – de sec. XIV – și Piața Gediminas, Palatul Redvilu,

bisericile Sf. Petru și Pavel, Sf. Ana – de sec. XVI ș.a.); Kaunas (capitală între 1919 și 1940), cu cetatea de sec. XIV-XV, clădirea Primăriei – de sec. XVI –, complexul Pazailis – de sec. XVII-XVIII etc.; castelele Medininkai, de sec. XIV-XV, Liškiava, de sec. XV, Trakai, de sec. XIV-XV, Raudone, de sec. XVI, Bižai, de sec. XVI; stațiunile Nida, Patanga, Druskininkai, Biržtone ș.a.; ariile protejate Aukštaitija, Medvegalis, Punia, Spit Curonian ș.a.

Vilnius, fondat în anul 1316, în timpul domniei principelui Gediminas (1316-1341), cu coloniști germani, a devenit capitală a Lituaniei în 1323. Este situat în SE țării, la confluența râurilor Neris și Vilnia, la 54°51' lat. N și 25°17' long. E. De-a lungul timpului, Vilnius a avut un trecut zbuciumat, dar a fost totodată și cel mai important centru al culturii iudaice în N continentului. Între 1385 și 1569 a fost inclus în uniunea polonezo-lituaniană, a fost cucerit de suedezi (în timpul Războiului de Treizeci de Ani), de ruși (1655-1661), de francezi (armatele lui Napoleon), de polonezi (1920) și de sovietici (1939). Din 1940, până în 1990, orașul a fost capitală a Republicii Sovietice Lituanie. În prezent, Vilnius se întinde pe 401 km², numără cca. 545.000 loc. și este cel mai important centru economic și cultural al Lituaniei. În centrul vechi (cca. 3,6 km²), intrat în Patrimoniul Mondial UNESCO (1994) se evidențiază construcțiile în stil baroc Biserica Sf. Ana (fondată în 1579), Biserica Sf. Casimir, Biserica Sf. Ioan, Biserica Sf. Spirit (din 1638), Biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel (întemeiată de marele hatman lituanian Michał Kazimierz Pac, voievodul Vilniusului între 1669-1682), Palatul lui Jonusas Rudvila, fațada Bibliotecii Universității, Muzeul Artelor Aplicate, Muzeu de Pictură și de Artă Modernă și Muzeul Teatrului, Muzicii și Cinematografului.

LUXEMBURG
Groussherzogtum
Lëtzebuerg (luxemburgheză)
Grand-Duché de
Luxembourg (franceză)
Großherzogtum
Luxemburg (germană)

DATE GENERALE

Poziția geografică: V Europei, la 49-50° lat. N și 6-7° long. E;

Vecini: Germania - E (138 km), Franța - S (73 km), Belgia - V, N (148 km);

Suprafața: 2.586 km²;

Forma de guvernământ: monarhie constituțională ereditară;

Sărbătoarea națională: 23 iun. (dată stabilită prin edict ducal, înlocuiește aniversarea zilei de naștere a Marelui Duce);

Limbi oficiale: luxemburgheza (limbă națională), franceza (limba textelor de lege) și germana (limbă folosită în presă și învățământ);

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1957.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: constituit din două unități: Oesling (sector al Pod. Ardenni), în N, și Gutland/Bon Pays (câmpie deluroasă), în S; alt. max.: 559 m, în vf. Buurgplatz (M-ții Oesling);

Clima: temperată de tranziție (face trecerea de la cea temperat-oceanică la cea semicontinentală); temperatura medie anuală: 9,5-10,5°C - ian.: 0-1°C și iul.: 17-18°C -, iar precipitațiile medii anuale: 750-880 mm;

Hidrografia: ape curgătoare - Moselle (graniță cu Germania pe o lung. de cca. 35 km), Sauer/Sûre, Alzette, Our, Wark, Elsch, Cierve, Colpach ș.a.;

Asociații biogeografice: păduri de foioase;

Soluri (clase/tipuri): cambisoluri și luvisoluri;

Resurse naturale: minereu de fier (neexploatabil în prezent), terenuri arabile;

Arii protejate: Parcul Natural Germano-Luxemburghez.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 537.800 loc.;

Densitatea medie a populației: 207,9 loc./km²;

Structura etnică: luxemburghezi - 57,4%, portughezi - 15,4%,

francezi - 5,5%, italieni - 4,2%,
belgieni - 3,5%, germani - 0,2%
ș.a.;

Structura confesională: romano-catolici - 90%, protestanți - 3%, alții (musulmani, mozaici ș.a.) - 7%;

Bilanțul natural: 3,2‰;

Populația urbană: 61%;

Speranța de viață: 81 ani;

Capitala: Luxembourg;

Principalele orașe: Esch-sur-Alzette, Differdange, Mersch, Dudelange, Pétange, Steinfort, Wiltz, Consdorf, Perlé, Sanem, Junglinster, Vianden;

PIB/loc.: 77.9580 \$;

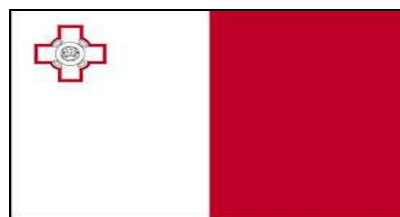
Obiective turistice: Palatul Marelui Duce din 1572, Biserica Sf. Mihail din 987-sec. XVI (Luxembourg-Ville); stațiunile Clerf, Wiltz, Mendorf-les-Bains, Echternach etc.

Luxembourg este un oraș situat în partea central nordică a statului, în Pod. Ardenni, pe râul Alzette, la confluența cu Pétrusse, la 49°36'42" lat. N și 6°7'48" long. E. Inițial, aici s-a aflat un castel întărit, care a intrat rând pe rând în posesia Imp. Romano-German, Imp. Habsburgic, Franței, Spaniei și Austriei. Când statul devine Mare Ducat (1814), orașul este cuprins în Confederația Germană, până în 1867, când, ca urmare a Crizei Luxemburghize, orașul își modifică radical structura, renunțând la fortificații. În 1890 devine capitala statului Luxemburg, eliberat de sub stăpânirea olandeză după moartea Ducelui William III. În anul 1921 orașul își mărește limitele prin înglobarea comunelor învecinate. În anul 1952 în Luxembourg a fost instalat sediul Comunității Economice a Cărbunelui și Oțelului, iar în prezent aici funcționează sediile Secretariatului General al Parlamentului European, Curții Europene de Justiție și Curții Europene de Conturi. Numit pe drept cuvânt „muzeu în aer liber”, Luxembourgul dispune de numeroase monumente de artă (Catedrala Notre Dame, clădirea primăriei ș.a.) și de o mare bogăție de fortificații vechi. În 1994 rămășițele cetății și cartierele vechi au fost incluse în patrimoniul UNESCO, iar datorită vieții culturale diverse orașul a primit titlul de capitală europeană de două ori. Economic, orașul este un important centru comercial și financiar-bancar unde, în anumite momente, se realizează o treime din tranzacțiile de pe piețele Europei Occidentale. Se întinde pe 51,5 km² și numără cca. 100.000 loc.

MALTA

Repubblika ta' Malta (irlandeză)
Republic of Malta (engleză)

DATE GENERALE

Poziția geografică: S Europei (în M. Mediterană), la 35-36° lat. N și 14-15° long. E;

Insule componente: Malta, Gozo/Ghawdex, Comino/Kemmuni, Cominotto, Filfala și St. Paul – ultimele trei nelocuite;

Vecini: ieșire la M. Mediterană (196,8 km);

Suprafața: 316 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 21 sept. (aniversarea proclamării independenței, în 1964);

Limbi oficiale: malteza și engleza;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membriu UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: arhipelag alcătuit din șase insule cu țărături articulate; în ansamblu, podișuri calcaroase cu altitudini reduse și intens fragmentate; alt. max.: 417 m, în I. Gozo;

Clima: subtropicală (mediteraneană), cu veri calde și uscate și ierni umede; temperatura medie anuală: 18,5°C – ian.: 12°C și iul.: 25-26°C –, iar precipitațiile medii anuale: 400-600 mm;

Hidrografia: râuri scurte – Qala tad-Dwejra (în I. Gozo);

Asociații biogeografice: vegetație mediteraneană;

Soluri (clase/tipuri): terra rossa;

Resurse naturale: argilă calcaroasă, sare;

Arii protejate: Ghadira.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 452.500 loc.;

Densitatea medie a populației: 1.432 loc./km²;

Structura etnică: maltezi - 93,9%, englezi - 2%, arabi - 2% ș.a.;

Structura confesională: romano-catolici - cca. 95%, protestanți – cca. 5% ș.a.;

Bilanțul natural: 1‰;

Populația urbană: 95%;

Speranța de viață: 80 ani;

Capitala: Valletta;

Principalele orașe: Birkirkara, Mosta, Qormi, Żabbar, San Pawl il-Baħar, Sliema, San Ġwann, Mdina/Rabat, Maxxar;

PIB/loc.: 26.857 \$;

Obiective turistice: Valletta, cu: fortificații aparținând cavalerilor ospitalieri (ioaniți), biserici (Catedrala Sf. Ioan din sec. XVI ș.a.), fosta reședință a cavalerilor templieri (azi sediul Parlamentului), Teatrul Manoel ș.a.; I. Malta, cu templele

megalitice din perioada 2.000-1.500 î.Hr. de la Mnjadra, Tarxien și Hagar Qim; I. Goza, cu templele antice de la

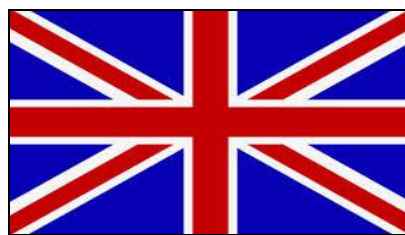
Ggantija; Mdina, cu Catedrala Sf. Paul de sec XVII-XVIII; peșterile Ghar Hasan și Ghar Dalam etc.

Valletta, capitala Maltei, este o așezare din sec. XVI, fondată de Jean Parisot de la Vallette și proiectată de Francesco Laparelli. Situat în E I. Malta, în Pen. Valletta, la 35°53'52" lat. N și 14°30'45" long. E, istoria orașului este strâns legată de trecutul cavalerilor Sfântului Ioan (cavalerii ospitalieri sau ioaniți). După plecarea cavalerilor, Valletta intră, inițial, sub stăpânirea Franței, iar apoi, a Imp. Britanic. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, orașul a fost bombardat și a suferit numeroase distrugerii. În prezent se întinde pe 0,8 km² și numără aproximativ 7.500 loc. Dispune de importante sisteme portuare la M. Mediterană, fiind favorizat de prezența celor două așa-zise porturi naturale – Grand Harbor (Portul Mare) și Marsamxett – situate de o parte și de alta a Pen. Valletta. În oraș se găsesc numeroase monumente și obiective culturale valorificate prin turism: Palatul Marilor Maestri – (din sec. XVI), Palatul Arhiepiscopului, Palatul Inchiziției, Catedrala Sf. Ioan (înălțată în 1573) Fortăreața Sf. Angelo, Fortul St Elmo (ridicat în 1552), Grădinile Barrakka, Grădina Botanică Argotti (din 1805), Teatrul Manoel (fondat în anul 1731), Muzeul Maritim, Muzeul de Artă și Arheologie (într-un palat de sec. XVIII) etc.

MAREA BRITANIE

United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

DATE GENERALE

Poziția geografică: V Europei (între Oc. Atlantic și M. Nordului), la 49-62° lat. N și 2° long. E-8° long. V;

Insule: peste 5.000 – Marea Britanie/Great Britain (supr. – 217.800 km²), Irlanda/Ulster, (partea de NE) ș.a.

Vecini: Irlanda - V (360 km); ieșire la M. Nordului - E, M. Mânecii - S, Oc. Atlantic - V, N, M. Irlandei - între I. Marea Britanie și I. Irlanda (lungimea liniei de coastă: 12.429 km);

Teritorii dependente și cu statut special: Anguilla (în America Centrală Insulară), Ascension (în Oc. Atlantic), I-le Bermude (în Oc. Atlantic), I-le Cayman (în America Centrală Insulară), I-le Malvine/Falkland (în Oc. Atlantic), Georgia de Sud (în Oc. Atlantic), Gibraltar (în SV Europei), I-le Henderson, Ducie și Oene (în Oc. Pacific), Jersey (în M. Mânecii), Man (în M. Irlandei), Montserrat (în Oc. Atlantic), I-le Pitcairn (în Oc. Pacific), I-le Sandwich de Sud (Oc. Atlantic), Sfânta Elena (Oc. Atlantic), Teritoriul Antarctic Britanic (în Antarctica), Teritoriul Britanic din Oc. Indian, Tristan da Cunha (în Oc. Atlantic), I-le Turks și Caicos (în

Oc. Atlantic), I-le Virgine Britanice (Oc. Atlantic);

Suprafața: 244.101 km²;

Forma: monarhie constituțională ereditară;

Sărbătoarea națională: a doua sâmbătă din iun. (ziua oficială a nașterii reginei, în 1926);

Limba oficială: engleza;

Moneda: 1 liră sterlină = 100 pence;

Membri UE: 1973.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: variat, format din munți vechi (caledonieni și hercinici) – M-ții Scoției (Grampiani, Cheviot), Penini, Cambrieni, podișuri și câmpii (Baz. Londrei); țărmurile sunt articulate cu peninsule (Cornwall, Kintyre) și golfuri (Bristol, Firth of Clyde, Moray Firth, Firth of Forth, Wash, Lyme); alt. max.: 1.343 m, în vf. Ben Nevis (M-ții Grampiani);

Clima: temperat-oceanică (blândă și umedă, influențată de Curentul Golfului); temperatura medie multianuală: 8-10°C – ian.: 3-4°C și iul.: 14-17°C –, iar precipitațiile medii anuale: 1.000-3.800 mm);

Hidrografia: ape curgătoare – Tamisa/Thames (lung. - 336 km), Severn (lung. - 338 km), Trent (lung. - 290 km), Great Ouse (lung. - 269 km), Wye,

Dee, Tyne, Ciyde, Tweed ș.a. – și lacuri tectonice, glaciare ș.a. – Ness, Lomond, Lake District, Neagh, Erne, Morar, Shin, Lomond, Coniston, Windermere;

Asociații biogeografice: păduri de foioase, păduri de conifere (în N, în regiunile montane) și pajiști;

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri;

Resurse naturale: petrol, cărbune, gaze naturale, plumb, zinc, minereu de fier, gips;

Arii protejate: Inverpolly, Cairngorms, Lake District, Northumberland, Yorkshire Dales, North York Moors, Peak District, Dartmoor, Exmoor, Pembrokeshire Coast, Brecon Beacons, Snowdonia.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 62.690.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 256,8 loc./km²;

Structura etnică: britanici - 96% (englezi - 80%, scoțieni - 9%; irlandezi - 4%, nord-irlandezi - 3%), alții (africani, indieni, pakistanezi ș.a.) - 4%;

Structura confesională: anglicani - 43,5%, alți protestanți (presbiterieni, metodiști ș.a.) - 10%, romano-catolici - 9,8%, musulmani - 1,4%, ortodocși - 0,9%, hinduiști - 0,7%, sikhi - 0,5%, mozaici - 0,5%, alte religii (nespecificați și neafiliați - 32,7%;

Bilanțul natural: 0,8‰;

Populația urbană: 80%;

Speranța de viață: 79,6 ani;

Capitala: Londra/London;

Principalele orașe: Manchester, Birmingham, Leeds, Newcastle, Sheffield, Bristol, Liverpool, Leicester, Nottingham, Belfast, Cardiff, Edinburgh;

PIB/loc.: 36.569 \$;

Obiective turistice: Londra, cu numeroase monumente culturale și de artă (British Museum, Palatul Buckingham, Catedrala Sf. Paul, Turnul Londrei, Big Ben-ul, Houses of Parliament ș.a.); megalitiile de la Stonehenge (SV Angliei); „The East Coast”, cu renumite stațiuni (South Shields, Whitby, Scarborough, Whitley Bay, Great Yarmouth, Bridlington etc.) și „The South Coast” cu stațiunile Brighton, Southsea, Eastbourne, Bexhill etc.; Scoția, cu orașele Edinburgh și Glasgow, coasta vestică, valea Tweed, Loch Ness ș.a.

Londra/London, capitala Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, este în același timp și capitala Commonwealth-ului. Orașul este situat în SE țării, în Baz. Londrei, pe Tamisa, la 51°30'28" lat. N și 51°30'41" long. V. Inițial, așezare celtică, orașul (*Landinium*) a cunoscut o perioadă de dezvoltare în cadrul Imp. Roman (43-410 î.Hr.). Până în sec. XIII, orașul a parcurs un interval de decădere, ca apoi să ajungă un important centru administrativ (capitală a Angliei) și comercial. În sec. XVIII, Londra a devenit cel mai populat oraș de pe Glob și capitala celui mai întins imperiu colonial. În prezent, se întinde pe 1.470 km², numără 8.308.000 loc., și este un important centru economic și cultural al lumii.

OLANDA

Koninkrijk der Nederlanden

DATE GENERALE

Poziția geografică: V Europei, la 51-54° lat. N și 3-7° long. E;

Insule: Frisice de Vest (Texel, Vlieland, Terschélling, Aimeland, Rottumeroog), Overflakkee Shouwen, Walcheren;

Vecini: Germania - E (577 km), Belgia - S (450 km); ieșire la M. Nordului - V și N (451 km, lung. liniei de coastă);

Teritorii dependente și cu statut special: Antilele Olandeze (supr. 800 km²; în Arh. Antilele Mici), Aruba (supr. 193 km², în America Centrală Insulară);

Suprafața: 41.526 km²,

Forma de guvernământ: monarhie constituțională;

Sărbătoarea națională: 30 apr. (aniversarea urcării pe tron a reginei Beatrix, în 1980);

Limbi oficiale: olandeza;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1957.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: predominant de câmpie în N (parte din Câmp. Nord-Europeană, cu forme ale glaciațiunii cuaternare – morene, depresiuni mlăștinoase ș.a.) –, și de podiș, în SE (Pod.

Limburg, dezvoltat pe calcare); în V poldere (40% din teritoriul țării se află sub nivelul mării); alt. max.: 322 m, în Vaalselberg (Pod. Limburg);

Clima: temperat-oceanică (cu ierni blânde și veri răcoroase); temperatura medie multianuală: 9,5-10,5°C (ian.: 2-3°C, iul.: 17-19°C), iar precipitațiile medii anuale: 700-800 mm);

Hidrografia: ape curgătoare (Rhin/Rijn (cu brațele Waal și Lek), Mass, Schelde/Escaut, Vechte, Ijssel ș.a.) și lacuri (Ifsselmeer, Marken ș.a.);

Asociații biogeografice: păduri de foioase, lande, turbării;

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri;

Resurse naturale: gaze naturale, petrol, sare, calcar, nisip, soluri fertile;

Arii protejate: parcuri naționale și rezervații (Hoge Veluwe, Geul, Boschplaat, Kennemerduinen, De Weiden, Zwarte Meer, Kobbeduinen, Veluwezoom, Westerduinen, Naardermeer, Veluwe Randmeren etc.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 16.788.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 404,2 loc./km²;

Structura etnică: olandezi - 80,5%, indonezieni - 2,6%, turci - 2,3%, surinamezi - 2%, marocani - 1,7%, alții - 10,9%;

Structura confesională: romano-catolici - 31,8%, protestanți (calvini, luterani ș.a.) - 24%, musulmani - 4,4%, hinduși - 0,6%, alții și nereligioși - 39,2%;

Bilanțul natural: 2,8‰;

Populația urbană: 82,5%;

Speranța de viață: 80,2 ani;

Capitalele: Amsterdam (constituțională) și Haga/s'Gravenhage (sediul Curții Regale și al puterii administrative);

Principalele orașe: Rotterdam, Utrecht, Eindhoven, Tilburg, Gröninge, Almere, Nijmegen, Breda, Enschede, Apeldoorn,

Haarlem, Maastricht, Arnhem, s'Hertogenbasch, Leiden;

PIB/loc.: 41.527 \$;

Obiective turistice: Orașele culturale și adevărate monumente de artă Amsterdam, Haga (cu vechiul palat regal – Koningklijk Pallis – de sec. XVI, Palatul Păcii, din 1913, complexul Binnenhof din sec. XII etc.), Utrecht, cu vestigii ale sec. XVII (cu „secolul de aur”), Delft, Haarlem, Maastricht, cu arhitectură variată (medievală, a Renașterii, barocă) ș.a.; litoralul M. Nordului cu 55 stațiuni balneare (Hoek van Holland, Scheveningen, Noordwijk, Zandvoort ș.a.); polderul Beemster, inclus în Patrimoniul Mondial UNESCO ș.a.

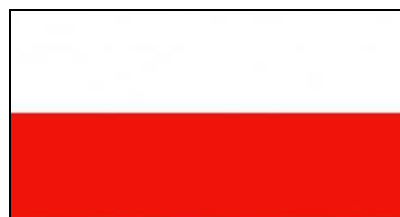
Amsterdam, capitala constituțională a Olandei, este un oraș situat în partea central-vestică a țării, pe râul Amstel, la L. Marken, la 52°22'23" lat. N și 4°53'32" long. E. Așezarea a fost atestată documentar la 27 oct. 1275, iar la 1306 a primit statutul de oraș. Ulterior, Amsterdam s-a dezvoltat ca centru comercial în cadrul Ligii Hanseatică. De-a lungul istoriei sale, orașul a înregistrat perioade de înflorire ori de regres, ca la sfârșitul sec. XIX să fie construite importante edificii edilitare și culturale (o gară, muzee, sala Concertgebouw etc.). La dezvoltarea economică a Amsterdamului au contribuit cele două canale artificiale care îl leagă de fluviul Rin și de M. Nordului. În prezent, orașul se întinde pe 219 km² (1.003 km² agl. urb.) și numără 758.200 loc. (1.365.000 loc. în agl. urb.), dintre care doar 45% sunt autohtoni.

Haga/s'Gravenhage, oraș al Olandei care găzduiește sediul guvernului și Curtea Regală, este situată în Olanda de Sud, la M. Nordului, la 52°4'48" lat. N și 4°18'0" long. E. Se întinde pe 98.2 km² și numără 495.000 loc. Localitatea a început să se dezvolte în sec. XIV, când aici au fost transferate curțile superioare de justiție ale provinciilor Olanda și Zeeland. La sfârșitul sec. XVI, Haga devine reședință regală, iar apoi este mutat aici și guvernul din Delft. Haga a fost proclamată oraș târziu, la 1795, de la acest fapt căpătând porecla de „*cel mai mare sat din Europa*”. În 1907 se încheie Conferința de Pace cu *Acordul de la Haga*, privind reglementarea conflictelor militare purtate pe uscat. Datorită acestui moment, în oraș a fost construit Palatul Păcii (între 1907 și 1913), în stil neogotic, cu fonduri provenite de la donatorii din întreaga lume. Din 1922, clădirea găzduiește Curtea Internațională de Justiție.

POLONIA

Rzeczpospolita Polska

DATE GENERALE

Poziția geografică: NE Europei Centrale, la 52°13' lat. N și 21°02' long. E;

Vecini: Germana - V (467 km), Cehia - SV (796 km), Slovacia - S (541 km), Ucraina - SE (534 km), Belarus - NE (418 km), Kaliningrad Oblast (Rusia) - N (210 km), Lituania - NE (104 km); ieșire la M. Baltica - NV (528 km);

Suprafața: 312.679 km²;

Forma de guvernământ: republica parlamentară;

Sărbătoarea națională: 3 mai (adoptarea pimei Constituții, în 1791) și 11 nov. (aniversarea proclamării independenței, în 1918);

Limba oficială: poloneza;

Moneda: 1 zlot = 100 groszy;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief:

predominant câmp (3/4 din întreaga supraf., Marea Câmp. Poloneză, în N, componentă a Câmp. Germano-Polone), restul podișiri (Łysica, Łysa Góra/Łysiec, Malopolska), în partea centrală, și munți (Sudeți/Sudety și Carpați/Karpaty – Tatra Înaltă și Beskizii Occidentali), în S; alt.

max.: 2.499 m, în vf. Rysy (M-ții Tatra Înaltă);

Clima: temperată de tranziție, în V, și temperat-continentală, în E (cu veri relativ răcoroase și ierni umede și reci; temperatura medie multianuală: 8,2°C – ian.: -2,5°C și iul.: 18,5°C –, iar precipitațiile medii anuale: 500-650 mm);

Hidrografia: ape curgătoare (Vistula/Wisła - lung. 1.068 km, Notec, Odra, Warta, Bug/Bugul de Vest, Narew, Wieprz, Pilica, San, Pregola), lacuri (peste 9.000, majoritatea în Mazuria și Pomerania; Śniardwy (supr. 114 km²), Mamry, Niegocin, Łebsko, Dąbie, Morskie Oko, Hańcza - glaciare; Myłof, Włocławek - de acumulare);

Asociații biogeografice: pădure de conifere și păduri de foioase;

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri;

Resurse naturale: cărbune, gaze naturale, cupru, plumb, sulf, sare, lemn, potențial hidroenergetic;

Arii protejate: parcuri naturale (Łazienkowski, Mazurski), parcuri naționale (23; Babiogórski, Białowieski, Góry Stołowe, Gorczański, Kampinoski, Karkonoski, Magurski, Ojcowski, Poleski, Pieniński, Tatrzański, Wielkopolski, Wigierski).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 38.186.860 loc.;

Densitatea medie a populației: 124 loc./km²;

Structura etnică: polonezi - 95,63%, silezieni - 0,45%, germani - 0,40%, bieloruși - 0,13%, ucraineni - 0,08%, romi - 0,03%, ruși - 0,01%, lituanieni - 0,01%;

Structura confesională: romano-catolici - 89%, protestanți - 1,5%, ortodocși - 1,3%, islamici - 0,1% ș.a.;

Bilanțul natural: 0,3‰;

Populația urbană: 61,5%;

Speranța de viață: 76,75 ani;

Capitala: Varșovia/Warszawa;

Principalele orașe: Łódź, Gdańsk, Cracovia/Kraków, Wrocław, Poznań, Bydgoszcz, Szczecin, Lublin, Katowice. Gdynia, Radom, Gliwice;

PIB/loc.: 20562 \$;

Obiective turistice: Catedrala Sf. Ioan de sec. XVII, Palatul voievodal, Palatul Radziwill de sec. XVIII și Palatul Wilanow de sec. XVII-XVIII (Varșovia), Castelul regal Wawel de sec. XII (Cracovia), Castelul Malbork (cel mai mare din lume după întindere), orașele vechi (Toruń, Gdańsk, Zamość ș.a.), M-ții Tatra, Karkonosze și stațiunile pentru sporturi de iarnă (Krynica, Zakopane, Zdrój ș.a.), lagărul de exterminare Auschwitz.

Varșovia/Warszawa, oraș-capitală a Poloniei, îndeplinește această funcție administrativă din anul 1596 (când regele Sigismund al III-lea a mutat capitala de la Cracovia). Este situată în Câmp. Sudică a Poloniei, pe Vistula/Wista, la 52°13'56" lat. N și 21°00'30" long. E. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, orașul a fost distrus în proporție de 85%, iar în anii care au urmat a fost reconstruit din temelii, ținându-se seama de îmbinarea elementelor arhitectonice din trecut cu cele moderne. În prezent, orașul se întinde pe 517 km² (6.100 km² agl. urb.), numără 1.706.000 loc. (3.350.000 loc. în agl. urb.) și este un important centru economic (industrie constructoare de mașini și alimentară, transport naval pe Vistula, aeroport internațional, nod feroviar și rutier, metrou, din 1982) și cultural-științific (cca. 30 de teatre – inclusiv Teatrul Național, fondat în 1765, Teatrul Mare, înființat în 1778, Teatrul Wielki ș.a. – Palatul de Cultură și Știință, muzee și galerii de artă – Muzeul Național, Muzeul de Colecții Carroll Porczyński, Muzeul de Vânătoare și Călărie, Muzeul Revoltei Varșoviei –, patru universități și peste 60 de școli pentru învățământul superior – Universitatea din Varșovia, fondată în 1816, Universitatea de Medicină, Academia de Muzică Fryderyk Chopin ș.a.).

PORTUGALIA

República Portuguesa

DATE GENERALE

Poziția geografică: SV Europei (SV Pen. Iberice), la 37-42° lat. N și 6-9° long. E;

Insule componente: Arh. Azore/Açores (2.355 km² ; cu Terceira, São Miguel, Pico, Faial ș.a.), Arh. Madeira (797 km² cu Madeira, Porto Santo ș.a.);

Vecini: Spania - NE (1.214 km); ieșire la Oc. Atlantic - S, V (832 km lung. liniei de coastă);

Suprafața: 92.391 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 10 iun. („Ziua Portugaliei” – data morții poetului național Luiz de Camões, în 1580);

Limba oficială: portugheza;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1986.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: variat, corespunzător marginii vestice a soclului Mesetei Iberice; în N, predominant montan (lanțuri paralele orientate NE-SV) – Serra de Marão, Serra de Nogueira, Serra de Caramulo, Serra de Estrela), iar în S, de câmpie (Alentejo, Algarve – limitate la E de Serra de Monchique și Serra de Malhão);

alt. max.: 1991 m, în vf. Pico de Serra (în Serra de Estrela), în partea peninsulară și 2.351 m, în vf. Pico alto (Ins. Faial), în partea insulară;

Clima: temperat-oceanică, mai umedă în N și mai uscată în S (cu caracter subtropical); temperatura medie anuală: 16-17°C (ian.: 10-12°C, iul.: 22-24°C); precipitații medii anuale: 1.250-1.500 mm, în N și 500-750 mm, în S;

Hidrografia: ape curgătoare – Minho/Minõ, Douero/Duero (cu afluenții Tâmega, Tua și Sabor), Mondego, Tejo/Tajo (cu afluentul Zézere), Sado, Mira, Guadiana ș.a. – și lacuri glaciare și artificiale;

Asociații biogeografice: păduri de foioase, în N, pășuni, în aria montană, și tufișuri de maquis și garriga, în S;

Soluri (clase/tipuri): cambisoluri, luvisoluri, terra rossa;

Resurse naturale: minereu de fier, cupru, zinc, cositor, uraniu, tungsten, minereuri auro-argintifere, sare, marmură, lemn, pește, potențial hidroenergetic;

Arii protejate: parcuri naționale, natural și rezervații: Peneda-Gerês (72.000 ha), Montesinho, Douro Internacional, Mrao, Serra da Estrela, Tejo International,

Candeeiros, Sinta-Cascais, Arrabida, Serr de São Monde, Rio Formosa, etc.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 10.561.644 loc.;

Densitatea medie a populației: 114,3 loc./km²;

Structura etnică: portughezi - 91.8%, metiși - 1,7%, brazilieni - 1,4%, marrano - 1.2%, alți europeni - 1,3%, chinezi - 1% ș.a.;

Structura confesională: romano-catolici - 92.1%, protestanți - 2%, islamisti - 0.3%, alții - 5.6%;

Bilanțul natural: 0,1‰;

Populația urbană: 60.5%;

Speranța de viață: 78.9 ani;

Capitala: Lisabona/Lisbona;

Principalele orașe: Pôrto, Amadora, Braga, Coímbra, Funchal, Via Nova de Gaia, Setúbal, Evora, Faro, Peniche, Tomar, Vila Real;

PIB/loc.: 23.047 \$;

Obiective turistice: Lisabona, cu: Catedrala de sec. XIV, Castelul São Jose de sec. XIV-XVI, Turnul Belém ridicat între 1515 și 1521, Palatele Foz și Mitre din sec. XVII; stațiunile balneoclimaterice din Riviera Portugheză: Estoril, Oeiras, Cascais ș.a.; Pôrto, cu: Catedrala din sec. XII-XIII, Palatul episcopal din sec. XVIII („Torre dos Clérigos”); orașele cu monumente istorice Coímbra, Evora, Leiria, Setúbal, Santarém ș.a.; zona Algarve, cu stațiunile Albufeira, Praia da Rocha ș.a.

Lisabona/Lisbona, capitala Portugaliei, este situată în V țării, la țărmul Oc. Atlantic, la gura de vărsare a fluviului Têjo, la 38°42' lat. N și 9°11' long. E. Conform opiniilor, se crede că așezarea a fost fondată de fenicieni, ca în sec. II î.Hr. să intre sub stăpânire romană. În sec. V d.Hr., localitatea a fost ocupată de Vizigoți, în anul 716 a intrat sub stăpânire maură, iar în 1147 a fost eliberată de portughezi. Devine capitală a Regatului Portugaliei în anul 1260, moment de la care devine – urmare a cuceririlor coloniale – una dintre cele mai bogate așezări urbane de pe continent. Între 1580-1640, Lisabona decade din cauza ocupației spaniole, iar în 1755 și 1988 este distrusă parțial de incendii. În prezent, orașul se întinde pe 84,8 km² (2.957,4 km² metropola) și numără 564.657 loc. (2.641.000 loc. în metropolă) Este cel mai important centru industrial (industrie petrochimică, siderurgică, constructoare de mașini, textilă etc.), comercial (port la Oc. Atlantic), cultural și turistic (Castelul Sf. Gheorghe/São Jose, Catedrala Santa Maria Maior, Cartierul Alfama, Mănăstirea Jerónimos, înălțată în vremea lui Manuel I, Turnul Belém, ridicat în scopul supravegherii intrării în port, Liftul Santa Justa, construit între 1900 și 1902 ș.a.) din Portugalia.

ROMÂNIA

România

DATE GENERALE

Poziția geografică: SE Europei Centrale, la 43°37'-48°15' lat. N și 20°14'-29°41' long. E;

Insule componente: Sacalinul Mare;

Vecini: Ucraina - E, N (649,4 km), Republica Moldova - NE (681,3 km), Bulgaria - S (631,3 km), Serbia - SV (546,4 km), Ungaria - NV (448,0 km); ieșire la M. Neagră - SE (193,5 km);

Suprafața: 238.391 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 1 dec. (unirea tuturor românilor, în 1918);

Limba oficială: româna;

Moneda: 1 leu = 100 bani;

Membri UE: 2007.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: variat și proporțional (munți - 31%; dealuri și podișuri - 36%, câmpii - 33%); M-ții Carpați (Carpații Orientali, Carpații Meridionali, Carpații Occidentali), Depr. Transilvaniei, Subcarpații Moldovei, Curburii, Getici), Pod. Dobrogei, Pod. Mehedinți, Pod. Getic, Dl. de Vest, Câmp. de Vest, Câmp. Română, Delta Dunării; alt. max.: 2.544 m, în vf. Moldoveanu (M-ții Făgărașului din Carpații Meridionali);

Clima: temperat-continentală moderată de tranziție (temperaturi medii anuale: 8,5-11°C, precipitații medii anuale: 450-600 mm);

Hidrografia: ape curgătoare (Dunărea - lung. 1.075 km pe teritoriul țării, Siret, Mureș - lung. 761 km în România, Timiș, Cerna, Jiu, Olt - lung. 698 km, Argeș, Ialomița, Siret, Prut), lacuri (Lala, Bâlea, Capra, Gâlcescu, Bucura, Zănoaga Mare - glaciare; L. Roșu - de baraj natural; Sfânta Ana - vulcanic; Babadag, Tașaul, Techirghiol, Mangalia - limanuri fluvio-maritime; Razim, Sinoie, Siutghiol - lagune; L. Sărat, Movila Miresii, Ianca - în crovuri; Snagov, Căldărușani, Oltina - limanuri fluviatile; Dranov, Gorgova, Matița - în Delta Dunării);

Asociații biogeografice: stepă, silvostepă, păduri de foioase, păduri de conifere, pajiști alpine;

Soluri (clase/tipuri): cernoziomuri, luvisoluri, cambisoluri, spodisoluri etc.;

Resurse naturale: petrol, cărbuni (hulă, lignit), gaz metan, minereuri complexe, minereuri auroargintifere, bauxită, sare, marmură, lemn, ape carbogazoase, potențial hidroenergetic;

Arii protejate: parcuri naturale M-ții Maramureșului - supr. 133.400 ha, Porțile de Fier - supr. 128.100 ha, M-ții Apuseni - supr. 76.000 ha, Bucegi - supr. 32.600 ha, Comana, Grădiștea Muncelului-Cioclovina ș.a.), parcuri naționale (Buila-Vânturarița, M-ții Măcinului, Cheile Nerei-Beușnița, Călimani, Cozia, Ceahlău, Piatra Craiului ș.a.), rezervații ale biosferei (Delta Dunării - supr. 578.800 ha, M-ții Retezat - supr. 38.100 ha, Pietrosul Mare - supr. 3.300 ha), rezervații naturale (Cheile Albacului, Piatra Bulzului, Râpa Roșie, Lacul și golul alpin Bâlea, Tigăile din Ciucaș, Iezerul Ighiel, Detuna Goală ș.a.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 20.121.641 loc.;

Densitatea medie a populației: 84,4 loc./km²;

Structura etnică: români - 88,9%, maghiari - 6,5%, romi - 3,3%,

ucraineni - 0,3%, germani - 0,2% ș.a.;

Structura confesională: ortodocși - 86,5%, romano-catolici - 4,6%, reformați - 3,2%, pentecostali - 1,9%, greco-catolici - 0,8% ș.a.;

Bilanțul natural: 1‰;

Populația urbană: 54,0%;

Speranța de viață: 70 ani;

Capitala: București;

Principalele orașe: Timișoara, Iași, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Brașov, Ploiești, Oradea, Bacău, Pitești, Arad, Sibiu, Târgu Mureș, Baia Mare;

PIB/loc.: 12.722 \$;

Obiective turistice: Palatul Parlamentului (București), Delta Dunării (cu peste 325 de specii de păsări), Castelul Peleş (inaugurat în 1883), mănăstirile și bisericile din N Moldovei (Vroneț, Putna, Sucevița ș.a.) și N Olteniei (Cozia, Polovragi, Hurezu, Tismana ș.a.), Cetățile dacice din M-ții Orăștiei (Sarmizegetusa Regia, Costești-Blidaru, Costești-Cetățuie, Luncani-Piatra Roșie, Bănița).

București, capitala României, este situat la 44°25'55" lat. N și 26°4'55" long. E, în S țării, în Câmp. Bucureștiului (subunitate a Câmp. Vlăsiei) și ocupă o supr. de 228 km². Orașul a fost menționat documentar la 20 sept. 1459, într-un act domnesc dat de Vlad Țepeș, iar în sec. XVI a devenit capitala Țării Românești. În 1862 a devenit capitala Principatelor Unite ale Valahiei și Moldovei, iar în 1918 a devenit capitala României Mari. După cel de-al Doilea Război Mondial, orașul și-a modificat radical structura. Unele piețe (Palatului, Gării de Nord, Universității, Unirii ș.a.) au fost transformate în zone arhitectonice, iar zonele mărginașe au fost înlocuite cu cartiere cu blocuri (Vatra Luminoasă, Ferentari, Militari, Berceni, Colentina ș.a.). Tot acum se construiesc întreprinderi industriale de mari dimensiuni și cu structură variată. În 1980, în București funcționau 209 întreprinderi industriale (176 de subordonare republicană și 32 cooperatiste). În prezent orașul numără 1.883.000 loc. și se evidențiază ca cel mai mare centru economic și industrial al României.

SLOVACIA

Slovenská Republika

DATE GENERALE

Poziția geografică: Europa Centrală, la 48-50° lat. N și 17-23° long. E;

Vecini: Austria - V (91 km), Cehia - NV (252 km), Ungaria - S (677 km), Polonia - NE (444 km);

Suprafața: 48.845 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 1 ian. (aniversarea proclamării independenței, în 1993) și 29 aug. (aniversarea insurecției, din 1944);

Limba oficială: slovacă;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: predominant montan (M-ții Carpați – Carpații Mici/Male Karpaty, Carpații Albi/Bile Karpaty, Tatra Înaltă/Vysoké Tatry), Tatra Joasă/Nyzke Tatry și M-ții Metaliferii Slovaci), podișuri (Ondaviei, în E, cu masive montane joase și izolate: Slanske și Vihorlat) și câmpie în S (Câmp. Dunării/Podunajskaia Nizina și Câmp. Tisei/Vychodoslovenska Nizina); alt. max.: 2.655 m, în vf. Gerlachovka (M-ții Tatra Înaltă);

Clima: temperat-continentală (cu nuanțe impuse de altitudine și

orientare); temperatura medie multianuală: 10,3°C (-1°C în ian. și 21°C în iul.), iar precipitațiile medii anuale: 600-800 mm, în regiunile joase, și peste 2.000 mm, în M-ții. Tatra;

Hidrografia: ape curgătoare (Dunărea, Morava, Váh, Hron, Torysa, Ondava), lacuri (Orava, Gabčíkovo);

Asociații biogeografice: păduri de foioase, păduri de conifere (la peste 1.200 m alt.), pajiști alpine (în regiunile înalte);

Soluri (clase/tipuri): luvisoluri, cambisoluri, spodisoluri;

Resurse naturale: cărbune (lignit), cupru, minereu de fier, potențial hidroenergetic;

Arii protejate: Tatra Înaltă, Krkonoše, Pieniny, Tatra Mică.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 5.400.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 111 loc./km²;

Structura etnică: slovaci - 85,6%, maghiari - 10,6%, cehi - 1,0%, alte etnii - 2,8% (romi, ruteni, nemți, polonezi, croați ș.a.);

Structura confesională: romano-catolici - 68,9%, luterani - 6,93%, greco-catolici - 4,1%, reformați - 1,6%, ortodocși - 0,9%, atei - 13% ș.a.;

Bilanțul natural: -0,1‰;

Populația urbană: 56,4%;
Speranța de viață: 81 ani;
Capitala: Bratislava;
Principalele orașe: Košice, Banská
Bystrica, Zilina, Nitra, Trenčín,
Trnava, Poprad, Prešov,
Komárno;
PIB/loc.: 24.142 \$;
Obiective turistice: Bratislavski
Hrad/Castelul Bratislavei,
Castelul Devin, Catedrala Sf.

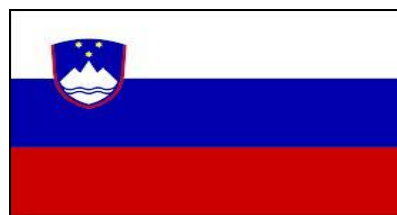
Martin de sec. XI, Biserica
Franciscană, Muzeul Național,
Muzeul Jan Nepomuk, Parcul
Horský etc. (Bratislava),
Catedrala gotică de sec. XIV-XV
(Košice) centru de comerț și
meșteșuguri în Evul Mediu
(Bardejov), Levoča, rezervația
Slovensky Raj, M-ții. Tatra
Înaltă.

Bratislava, situată la 48°8'38" lat. N și 17°6'35" long. E, în valea Dunării, la 149 m alt., aproape de granițele cu Austria și Slovacia, ocupă o suprafață de 367 km² (853,15 km² agl. urb.). Atestat documentar în anul 907, localitatea a jucat un rol important în istoria Europei Centrale. În sec X localitatea a intrat sub stăpânire maghiară, iar după bătălia de la Mohacs (1526) a făcut parte din Imp. Habsburgic, fiind desemnată capitală a Ungariei (1536). Deși a devenit oraș înfloritor (sediul al regilor și arhiepiscopilor), în sec. XVII-XVIII Bratislava a fost zguduită de numeroase epidemii, inundații, răscoale împotriva habsburgilor și lupte cu turcii. După Primul Război Mondial, este încorporată în cadrul Cehoslovaciei, iar în 1993, în urma „*Divorțului de Catifea*”, devine capitala Slovaciei. În prezent, cu o populație de cca. 432.000 loc. (546.300 loc. în agl. urb.), orașul găzduiește sediile președinției, parlamentului și guvernului slovac, numeroase universități, muzee, teatre și alte instituții culturale, printre care Teatrul Național Slovac, Orchestra Filarmonică Slovacă (Slovenská filharmónia) etc.

SLOVENIA

Republika Slovenija

DATE GENERALE

Poziția geografică: S Europei (SV Pen. Balcanice), la 45-47° lat. N și 13-17° long. E;

Vecini: Croația - E, S (455 km), Italia - V (199 km), Austria - N (330 km), Ungaria - NE (102 km); ieșire la M. Adriatică - SV (46,6 km);

Suprafața: 20.273 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 25 ian. (aniversarea proclamării independenței, în 1991);

Limba oficială: slovena;

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: predominant montan: M-ții Alpi (Alpii Iulieni/Julijske Alpe, Alpii Venețieni și Alpii Karawanken), în NV, și M-ții Dinarici, în SV; în S Pod. Karst/Kras, cu doline, lapiezuri și peșteri, iar în centru, depresiunile carstice Ljubljana și Celje; alt. max.: 2.863 m, în vf. Veliki Triglav (M-ții Alpii Iulieni/Julijske Alpe);

Clima: mediteraneană, la țărmul M. Adriatice, și temperat-continentală cu influențe oceanice, spre interior; temperatura medie multianuală:

10-11°C (0-2°C în ian. și 21-24°C în iul.), iar precipitațiile medii anuale: 800 mm, în E, și peste 2.500 mm, în NV);

Hidrografia: ape curgătoare (Sava, Drava, Mura, Kura, Krka, Soca, Ljubljana ș.a.) și mici lacuri carstice (Bled, Bohinj, Bonni ș.a.);

Asociații biogeografice: păduri rare mediteraneene, păduri de foioase, păduri de conifere, pajiști alpine;

Soluri (clase/tipuri): cambisoluri, spodisoluri, terra rossa etc.;

Resurse naturale: lignit, zinc, plumb, uraniu, lemn, potențial hidroenergetic etc.;

Arii protejate: parcuri naționale – Triglav (supr. 83.807 ha), Potok ș.a. - și rezervații – Peștera Škocjan, Peștera Postojna ș.a.).

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 2.050.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 101,1 loc./km²;

Structura etnică: sloveni - 83%, croați - 2,8%, sârbi - 2%, bosniaci - 1,1%, alții (slavi musulmani, maghiari, albanezi, macedoneni, muntenegreni, italieni ș.a.) - 11,1%;

Structura confesională: romano-catolici - 57,8%, musulmani - 2,4%, ortodocși - 2,3%, neafiliați

- 3,5%, altele, nespecificată sau fără religie - 34%;

Bilanțul natural: -0,5‰;

Populația urbană: 49,7%;

Speranța de viață: 78,5 ani;

Capitala: Ljubljana;

Principalele orașe: Maribor, Celje, Kranj, Velenje, Koper, Novo Mesto, Nova Gorica, Krsko, Jesenice, Kocevje;

PIB/loc.: 27.837 \$;

Obiective turistice: Castelul de sec. XII, Palatul Križan de sec. XVIII, Podul Dragonilor ș.a.

(Ljubljana); Catedrala Sf. Ioan Botezătorul de sec. XII, Biserica Sf. Magdalena de sec. XIII, Primăria Veche din 1515, statuia Maicii Domnului din 1680 (Maribor); peisajul alpin (cu stațiunile Kranjska Gora, Bled, Bohinj ș.a.) și litoralul M. Adriatice (cu stațiunile Izola, Ankaran, Koper/Capodistria, Portorož ș.a.); Mt. Pohorie din apropierea orașului Maribor; peștera Postojna (cca. 20 km lung.) etc.

Ljubljana, oraș-capitală a Sloveniei, este situată în partea central-vestică a țării, într-o depresiune la poalele Alpilor Iulieni, la cca. 300 m alt., pe râul omonim, la 46°3'5" lat. N și 14°30'20" long. E. În epoca romană a fost castru (*Emona*), iar apoi s-a evidențiat ca important și înfloritor centru medieval. În prezent, Ljubljana, împărțită în 17 districte, se întinde pe 275 km², numără cca. 270.000 loc. și este cel mai mare centru industrial al țării (industrie electronică și electrotehnică, biotehnologie, industrie chimică, industrie farmaceutică, industrie alimentară etc.), un important nod de comunicații (rutier și feroviar) și un remarcabil centru financiar-bancar, comercial (Bursa din Ljubljana a fost cumpărată de Bursa Vineză, în 2008), turistic (ruinele romane ale castrului Emona, ars de huni (452); Centrul istoric, cu Piața Mesti și Piața Gornji, cu clădiri de din sec. XI-XVII ș.a.; Castelul datat din anul 1130; Palatul Gruber, construit între 1773 și 1790; Cartierul Krakovo, cu cele mai înguste străzi din Slovenia) și cultural (Galeriile Naționale, din 1918; o universitate, fondată în anul 1919, cu peste 20 de facultăți, trei academii și un colegiu; Filarmonica Națională, cu clădirea construită în 1701).

SPANIA

Reino de España

DATE GENERALE

Poziția geografică: SV Europei (Pen. Iberică), la 36-44° lat. N și 9° long. V-4° long. E;

Insule componente: Canare/Canarias (Gran Canaria, Tenerife, La Palma, Gomera ș.a.), Baleare/Baleares (Menorca, Mallorca, Ibiza, Formentera ș.a.);

Vecini: Franța - NE (623 km), Andorra - NE (63,7 km), Gibraltar - S (1,2 km), Portugalia - V (1.214 km); ieșire la M. Mediterană - S și Oc. Atlantic - V, N (în N G. Biscaya; 4.964 km, lung. întregii linii de coastă);

Teritorii dependente și cu statut special: Africa de Nord Spaniolă (supr. 33 km²; NV Africii);

Suprafața: 504.645 km²;

Forma de guvernământ: monarhie constituțională ereditară;

Sărbătoarea națională: 12 oct. („Ziua Hispanității”, aniversarea descoperirii Americii de către Cristofor Columb, în 1492);

Limba oficială: spaniola/castiliana (local sunt oficiale catalana, galiciana și basca);

Moneda: 1 euro = 100 cenți;

Membri UE: 1986.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: cca. 90% sunt podișuri (Meseta,

divizat de lanțuri muntoase – Sierra de Gata, Sierra de Guadarrama, Sierra de Gredos ș.a. – în platourile Castiliei Vechi și Castiliei Noi) și munți (Cantabrici, León, Iberici, Castiliei, Sierra Morena, Cordiliera Betică, Andaluziei, cu Sierra Nevada, și Pirinei), în S, Câmp. Andaluziei/Andalucía, în SE, Câmp. Aragonului; țărmurile sunt arcuite, cu capuri (Tortosa, Nao, Palos, Gata, Tarifa, Ortegál ș.a.) și golfuri (Valencia, Alicante, Cádiz ș.a.); alt. max.: 3.478 m, în vf. Mulhacén (Sierra Nevada);

Clima: temperat-oceanică, în V și N, temperată uscată, în centru, și subtropicală (mediteraneană), în E și S; temperatura medie anuală: 14-15,5°C (ian.: 6-10°C, iul.: 24-27°C); precipitații medii anuale: 450 mm (în partea centrală) – 1.240 mm (în N);

Hidrografia: ape curgătoare – Ebro (928 km lung.), Miño, Duero (925 km lung.), Tajo (cca. 800 km lung. în Spania), Guadiana, Guadalquivir (560 km lung.), Segura, Júcar, Guadalaviar ș.a. – și lacuri – Almendra, Esla, Alcántara, Mequinenzo, Valdecañas, Garcia de Sota ș.a.;

Asociații biogeografice: păduri de foioase (în V, N), stepă (în Pod. Meseta), vegetație subtropicală (în S, tomillares), păduri de

conifere și pajiști montane (în munți înalți);

Soluri (clase/tipuri): cambisoluri, luvisoluri, cernoziomuri, terra rossa;

Resurse naturale: lignit, minereu de fier, plumb, cupru, uraniu, zinc, mercur, potasiu, potențial hidroenergetic, soluri fertile;

Arii protejate: Coto Doñana (supr. 543 km², cel mai întins parc național, în Patrimoniul Mondial UNESCO), Montefrague, Valle de Ordesa/Río Ara, Montaña de Covadonga, Garajonay (parc național situat în Arh. Canare, în Patrimoniul Mondial UNESCO), Peștera Altamira ș.a.);

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 47.190.000 loc.;

Densitatea medie a populației: 93,5 loc./km²;

Structura etnică: spanioli - 72,3%, catalani - 16,8%, galicieni - 6,4%, basci - 2,3%, alții (portughezi,

marocani, francezi, români ș.a.) - 2,2%;

Structura confesională: romano-catolici - 92%, islamici - 0,7%, protestanți - 0,3%, alții (iudaici, neoprotestanți, ortodocși) - 7%;

Bilanțul natural: 0,5‰;

Populația urbană: 77,5%;

Speranța de viață: 81 ani;

Capitala: Madrid;

Principalele orașe: Barcelona, València, Sevilla, Málaga, Zaragoza, Palma de Mallorca, Murcia, Bilbao, Córdoba, Valladolid, Las Palmas de Gran Canaria, La Coruña;

PIB/loc.: 30.058 \$;

Obiective turistice: orașele istorice din Andaluzia (Sevilla, Granada, Cádiz, Córdoba ș.a.) și Castilia (Madrid, Toledo, Avila, Escorial, Guadalajara, Segovia ș.a.) cu cetăți, castele, palate, biserici vechi, mănăstiri, muzee etc.; țărmul M. Mediterane cu stațiunile balneoclimaterice de la Costa Brava, Costa Dorada și Costa del Sol; Ins. Baleare și Ins. Canare; M-ții Pirinei și M-ții Sierra Nevada.

Madrid, capitala Spaniei, este un oraș vechi (întemeiat pe ruinele unui fort maur – *Magerit*) situat în partea centrală țării, în Pod. Castiliei (667 m alt. medie), pe râul Manzanares, la 40°23' lat. N și 3°43' long. V. În anul 1561, în timpul lui Filip al II-lea de Habsburg (1554-1598), a devenit capitală și s-a dezvoltat ulterior ca un centru urban înfloritor. În prezent se întinde pe 605,77 km² și numără 3.300.000 loc. (6.087.000 loc. în agl. urb.). Pe lângă importante zone industriale și financiar-bancare, Madridul dispune de importante universități (Complutense, Tehnică, Charles III ș.a.), centre cultural-științifice și turistice (Muzeul Prado, Centrul de Artă Regina Sofia, Muzeul Național de Arheologie, Muzeul Thyssen, Muzeul Thyssen-Bornemisza, Palatul Regal, Templo de Dodo, Mănăstirea și Escorialul, Biserica Sf. Mihail ș.a.) și clădiri moderne (patru zgârie-nori în Plaza de Castilla, Arena ș.a.).

SUEDIA

Konungariket Sverige

DATE GENERALE

Poziția geografică: N Europei (Pen. Scandinavia), la 55°69' lat. N și 11°24' long. E;

Insule componente: Gotland (supr. - 3.001 km²), Öland supr. - 1.334 km²) ș.a.;

Vecini: Finlanda - NE (614 km), Norvegia - V (1.619 km); ieșire la M. Baltică - E, S (G. Botnic/Bothnia), M. Nordului - SV (Str. Kattegat); 3.218 km, lung. totală a liniei de coastă;

Suprafața: 449.964 km²;

Forma de guvernământ: monarhie constituțională;

Sărbătoarea națională: 6 ian. (aniversarea instaurării dinastiei Wasa, în 1523);

Limba oficială: suedeză;

Moneda: 1 coroană suedeză = 100 öre;

Membri UE: 1995.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: variat și suprapus, în mare parte, scutului feno-scandic: M-ții./Alpii Scandinaviei, în NV, Pod. Norrland, în partea centrală (aproape 1/2 din supr. țării), Câmp. Lacurilor, în partea central-sudică, Pod. Småland și Câmp. Skåne/Skania, în S; se evidențiază trei mari regiuni: Norrland, în N, cu relief montan (în V) și de podiș (în E),

Svealand, în partea central-sudică, cu relief predominant de câmpie, cu morene și coline glaciare cuaternare, și Götland, în S, cu platou fragmentat și câmpie vălurită; alt. max.: 2.111 m, în vf. Kebnekajse (Alpii Scandinaviei);

Clima: subpolară, în N (la Cercul Polar de Nord), și temperat-oceanică, în S; temperatura medie anuală: 0-1°C, în N, și 6-7°C, în S; precipitații medii anuale: 300-400 mm, în N, și 600-800, în S (chiar 800-1.000 mm în SV);

Hidrografia: ape curgătoare - Trone, Kalix, Lule/Luleälv, Pite, Skellefte, Ume, Ångerman, Indals, Ljusnan, Oster-Dal, Väster-Dal, Klar ș.a. - și lacuri (peste 96.000, majoritatea glaciare și tectono-glaciare) - Vänern (supr. 5.580 km² și adânc. 98 m), Vättern (supr. 1.910 km² și adânc. 128 m), Hjälmaren, Mälaren (supr. 1.140 km² și adânc. 64 m), Siljan, Storsjön, Lule, Hornavan (supr. 251 km² și adânc. 221 m), Tome ș.a.;

Asociații biogeografice: păduri de foioase, păduri mixte, păduri de conifere, tundră;

Soluri (clase/tipuri): spodisoluri, de tundră;

Resurse naturale: minereu de fier, plumb, cupru, tungsten, potențial hidroenergetic, lemn;
Arii protejate: cca. 800 – Sareks, Sjaunja, Padjelante, Stora, Vindelfjäller, Sjöfallets ș.a.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 9.573.400 loc.;

Densitatea medie a populației: 21,2 loc./km²;

Structura etnică: suedezi - 87,7%, finlandezi - 2,3%, sârbi și muntenegreni - 1%, iranieni - 0,7%, bosniaci - 0,6%, polonezi - 0,3%, laponi/saami - 0,2%, alții - 7,2%;

Structura confesională: protestanți (majoritatea luterani) - 86,5%, musulmani - 2,4%, romano-catolici - 1,9%, penticostali - 1,2% ș.a.;

Bilanțul natural: 1‰;

Populația urbană: 84,9%;

Speranța de viață: 81 ani;

Capitala: Stockholm;

Principalele orașe: Göteborg, Malmö, Uppsala, Västerås, Linköping, Örebro, Norrköping, Helsingborg, Umeå, Jönköping;

PIB/loc.: 40.304 \$;

Obiective turistice: Stockholm, cu numeroase monumente culturale și de artă (Palatul Regal, Skansen, primul muzeu etnografic în aer liber din lume, Muzeul Vasa etc.; Uppsala, cu Catedrala în stil gotic (cea mai mare din Europa Nordică), Universitatea (fondată în anul 1477, cu biblioteca în care este păstrat „Codex argenteus” – Biblia tradusă de Ulfilă, în sec. IV, în limba gotică); localitățile cu rezonanță istorică (Kalmar, Malmö Laponia, cu tradiții și cultură specifice băștinașilor; peisajele glaciare din M-ții Scandinaviei; stațiunile balneare din S țării (Ystad, Falkenberg, Båstad); I-le Gotland (cu stațiunea Visby) și Öland.

Stockholm, capitala Suediei, este un oraș situat în E țării, la M. Baltică, în apropierea L. Mälaren, la 59°21' lat. N și 18°4' long. E. Se întinde pe 14 insule legate prin numeroase poduri și canale, datorită acestui fapt fiind numit „Veneția nordului” sau „Orașul dintre poduri”. Așezarea a fost atestată documentar în anul 1252, reprezenta o „piață” importantă pentru comerțul cu fier din N continentului. În sec. XV, pe vremea lui Gustav Wasa (Gustav I), devine reședință, căpătând oficial statutul de capitală în 1634. Până la sfârșitul sec. XVII, Stockholm înregistrează numeroase transformări, schimbându-și structura și arhitectura. Acum se construiesc edificii impunătoare (castele și palate mari), printre acestea numărându-se Castelul Cavalerilor și Palatul Regal. În sec. XIX, orașul înregistrează modificări radicale în arhitectură, construindu-se numeroase clădiri de interes public (școli, spitale, gări, teatre, oficii poștale etc). Clasa muncitoare se stabilește în cartierele marginale (Sundbyberg), iar elita ocupă partea centrală a orașului (precum cartierul de vile Djursholm. În prezent, orașul se întinde pe cca. 209 km² (381,6 km² agl. urb.), numără 885.700 loc. (1.372.600 loc. în agl. urb.) și este cel mai mare centru economic și cultural al Suediei.

UNGARIA

Magyar Köztársaság

DATE GENERALE

Poziția geografică: Europa Centrală, la 46-49° lat. N și 16-23° long. E;

Vecini: România - E (448 km), Serbia - S (166 km), Croația - SV (329 km), Slovenia - V (102 km); Austria - V (366 km), Slovacia - N (676 km), Ucraina - NE (103 km);

Suprafața: 93.030 km²;

Forma de guvernământ: republică parlamentară;

Sărbătoarea națională: 20 aug. (ziua Sf. Ștefan, fondatorul statului maghiar);

Limba oficială: maghiara;

Moneda: 1 forint = 100 filléri;

Membri UE: 2004.

CADRUL FIZICO-GEOGRAFIC

Relieful/unitățile de relief: predominant de câmpie (2/3) – Câmp. Panonică, împărțită de M-ții Bakony, cu prelungirile Col. Somogy și Mas. Mécsek, în: Kisalföld/Mica Câmp. (NV) și Alföld/Nagyalföld/Marea Câmp. (SE); în NE se prelungesc ramificații ale Carpaților – Börzsöny, Mátra, Bükk și Zemplén-Tokaj –, iar în N și NV sunt munți scunzi – Bakony, Vértes și Cerece-Pilis; alt. max.: 1.015 m, în vf. Kékes (M-ții Mátra);

Clima: temperat-continentală (la contactul cu clima temperat-oceanică și mediteraneană); temperatura medie multianuală: 11,2°C (-4...0°C în ian. și 19-23°C în iul.), iar precipitațiile medii anuale: 500-700 mm;

Hidrografia: ape curgătoare – Dunărea/Duna (410 km lung. pe teritoriul statului), Tisa/Tisza (cca. 600 km lung. în Ungaria), Criș/Körös, Rába, Eger, Mureș/Maros ș.a. – și lacuri: Balaton (tectonic; supr. 596 km²) Kisbalaton/Micul Balaton, Fertő/Neusiedler), Velence, Tisza ș.a.;

Asociații biogeografice: stepă/pusztá, silvostepă, pădure de foioase;

Soluri (clase/tipuri): cernoziomuri, luvisoluri;

Resurse naturale: bauxită, cărbune, gaze naturale, soluri fertile etc.;

Arii protejate: 10 parcuri naționale, 145 rezervații și 35 zone naturale de interes: Hortobágy/Pusztá (aflat, din 1999, în Patrimoniul Mondial UNESCO; supr. cca. 82.000 ha), Kiskunság, Kisbalaton, Bükk, Aggtelek, Fero-Hanság, Drava, Balatonul Superior, Duna-Ipoly, Tihany, Orseg ș.a.

REPERE DEMOGRAFICE ȘI SOCIO-ECONOMICE

Populația: 9.906.000 loc.;

Densitatea medie a populației:
106,4 loc./km²;

Structura etnică: maghiari - 84,4%,
romi - 5,4%, ruteni - 3%,
germani - 2,4%, români - 1%,
slovaci - 0,9%, evrei 0,6% ș.a.;

Structura confesională: romano-
catolici - 60,5%, protestanți
(calvini, luterani) - 25,4%,
greco-catolici - 2,6%, fără
religie, nespecificată ș.a. - 11,5%;

Bilanțul natural: -3,3‰;

Populația urbană: 67,9%;

Speranța de viață: 73,7 ani;

Capitala: Budapesta/Budapest;

Principalele orașe: Debrecen,
Miskolc, Szeged, Pécs,
Nyíregyháza, Győr, Kecskemét,
Székesfehérvár;

PIB/loc.: 19.497 \$;

Obiective turistice: Budapesta, cu
numeroase monumente istorice,
culturale și artistice
(fortificațiile Cetății Buda sunt
în Patrimoniul Mondial
UNESCO); orașele istorice Győr,
Vác, Veszprém, Pécs, Szeged
etc.; castelele Jurisics, Sitke,
Sümege și fortificațiile Eger,
Várpalota, Szabolcs; L. Balaton
cu Pen. Tihany și stațiunile
balneoclimaterice Siófok,
Balatonföldvár, Balatonszárszó,
Balatonszéplak, Balatonjenyés,
Fonyód, Balatonalmádi ș.a.;
M-ții Mátra (cu numeroase
stațiuni), M-ții Bükk, Parcul
Natural Örség, L. Fertő ș.a.

Budapesta/Budapest este situată în partea central-nordică a Ungariei, pe malurile Dunării, între 300 și 530 m alt., la 47°28'19" lat. N și 19°3'1" long. E. În antichitate, în arealul actualului oraș, pe malul drept, se găsea așezarea celtică *Ak-Ink*, numită *Aquincum* în epoca romană (centrul de guvernare a Pannoniei Inferioare). Pe malul opus a fost ridicată așezarea *Trans-Aquincum/Contraaquincum*, cele două orașe fiind legate, peste Dunăre, printr-un pod de bărci. În preajma anului 540, Buda, fratele regelui hunilor, Attila, a rebotezat *Aquincum* (numită la acel moment *Sicambria*), cu numele său. Din 1148 datează orașul *Pesta* ridicat peste ruinele vechiului *Contraaquincum*. Regele maghiar Béla IV (1235-1270) a mutat capitala la Óbuda, unde a ridicat o impozantă cetate. Orașul Buda a atins apogeul sub aspect edilitar și cultural în timpul regelui Matia Corvin (1458-1490). Între 1526 și 1686 Buda s-a aflat sub stăpânire otomană (atunci fiind construit monumentul funerar al lui Gül Baba, unde viețuiau 60 de derviși), ca apoi, la 2 sept. 1686, să fie eliberat de o coaliție creștină. Împărații Leopold I (1658-1705) și Maria Terezia (1745-1765) au reconstruit cele două orașe, iar în 1873 cele două, Buda și Pesta, s-au unit și au format orașul Budapesta (în sec. XIX menționată ca Pest-Buda). Aici, în 1896 a fost construit primul metru de pe continent (la Pesta), iar între 1884 și 1902 a fost înălțat Parlamentul Ungariei. În prezent, orașul se întinde pe 525 km², numără 1.740.000 loc. (cca. 2.500.000 loc. în agl. urb.) și este cel mai important centru industrial, financiar, cultural și turistic al Ungariei. Orașul găzduiește numeroase biserici vechi (Sf. Ștefan, Matthias), muzee (de Artă, al Bibliei, al Muzicii, Evreiesc etc.), universități (Eötvös Loránd, din 1777, de Tehnologie și Economie, de Medicină Semmelweis ș.a.), băi termale (Gellért) și chiar peșteri naturale.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Andrei Ileana, Erikos A., Teslaru S.: *Statele lumii de la A la Z*, Edit. TESS-M, Constanța, 1998.
2. Caloianu N., Gârbacea V., Hârjoabă I., Iancu Silvia, Marin I.: *Geografia continentelor. Europa*, Edit. Didactică și Pedagogică, București, 1982.
3. Coteș P.: *Europa și Asia. Geografie fizică*, Edit. Didactică și Pedagogică, București, 1967.
4. Dragomirescu Ș., Săgeată R.: *Statele lumii contemporane*, Edit. Corint, București, 2011.
5. Gâștescu P.: *Lacurile Terrei*, Edit. CD Press, București, 2006.
6. Ghica Luciana: *România și Uniunea Europeană*, Edit. Meronia, București, 2006.
7. Giurcăneanu C.: *Statele pe harta politică a lumii*, Edit. Politică, București, 1983.
8. Golban R.: *România: alternative la corsetul UE*, Edit. Top Form, București, 2013.
9. Ionescu Mariana, Condurățeanu-Fesci Simona: *Parcuri și rezervații pe glob*, Edit. Albatros, București, 1985.
10. Matei C. M., Neaguț S., Nicolae I.: *Enciclopedia statelor lumii*, Ediția a X-a, Edit. Meronia, București, 2005.
11. Matei C. M., Neaguț S., Nicolae I., Radu Cătălina, Vintilă Ioana: *Enciclopedia Europei*, Ediția a IV-a, Edit. Meronia, 2007.
12. Marin I.: *Geografia lumii*, Tip. Universității din București, 1993.
13. Marin I.: *Geografia regională. Europa, Asia*, Edit. Fundației „România de Mâine”, București, 1999.
14. Marin I., Nedelcu A.: *Geografie mondială*, Edit. Prahova, Ploiești, f.a.
15. Marin I., Luchian N.: *Geografia fizică a României și geografia fizică a Europei*, Facultatea de Geografie, București, 1996.
16. Mărculeț I.: *Aspecte geografice privind resursele naturale din Europa și România*, Învățătorii noștri, vol. IV, București, 2008.
17. Mărculeț I., Mărculeț Cătălina: *Aspecte privind clima Europei și a României*, Liceul – prezent și viitor, vol. V, București, 2008.
18. Mărculeț I., Mărculeț Cătălina: *Aspecte privind hidrografia Europei și a României*, Liceul – prezent și viitor, vol. V, București, 2008.
19. Mărculeț I., Vlăsceanu Grațianca: *Municipiului București – aspecte istorico-geografice*, Funigei, nr. 14-15, București, 2009.

20. Mărculeț I., Mărculeț Cătălina, Popa-Tutoveanu Aurora: *Aspecte privind învelișul biopedologic al Europei și României*, Învățătorii noștri, vol. IV, București, 2008.
21. Mărculeț I., Mărculeț Cătălina, Popa-Tutoveanu Aurora: *Aspecte privind relieful Europei*, Liceul – prezent și viitor, vol. VI, București, 2009.
22. Mărculeț I., Mărculeț Cătălina, Popa-Tutoveanu Aurora: *Aspecte privind relieful derivat al României*, Liceul – prezent și viitor, vol. VII, București, 2010.
23. Mărculeț I., Mărculeț Cătălina, Marcu Daniela, Mărculeț V.: *Superlativele României. Mică enciclopedie*, Edit. Meronia, București, 2010.
24. Mărculeț I., Mărculeț Cătălina: *Statele Uniunii Europene și vecinii României, în Geografie. Bacalaureat 2014 – ghid de pregătire intensivă (teste cu rezolvări)*, coord. Mărculeț I., Edit. Meronia, București, 2013.
25. Mândruț O.: *Atlas geografic școlar*, Edit. Corint, București, 2008.
26. Muică Cristina, Geacu S., Sencovici Mihaela: *Biogeografie generală*, Edit. Transversal, București, 2006.
27. Muică Cristina, Buza M., Sencovici Mihaela: *Biogeografie. Compendiu*, Edit. Universitară, București, 2009.
28. Negoescu B., Vlăsceanu Gh.: *Geografie economică. Resursele Terrei*, Edit. Meteor Press, București, 2004.
29. Simion Bianca (coord.): *Ghidul statelor membre ale Organizației Internaționale a Francofoniei*, Edit. Paco, București, 2006.
30. ****Agenda Europa 2010-2011*, Comisia Europeană, 2010.
31. ***http://en.wikipedia.org/wiki/International_Monetary_Fund.
32. ***[http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_\(PPP\)_percapita](http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(PPP)_percapita).
33. ****Spațiul Schengen și cooperarea*, Europa. Sinteze ale legislației UE, http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33020_ro.htm.
34. ****Uniunea Europeană*, http://europa.eu/index_ro.htm.
35. ****Uniunea Europeană în date și cifre*, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/librairie/PDF/QC3011299ROC.pdf.
36. ****Wikipedia*.

Lucrări de geografie apărute sub egida Colegiului Național „I. L. Caragiale”:

Mic dicționar geografic școlar, autori: Mărculeț I., Ștefan Narcizia (coordonatori), Căpățînă Mihaela, Coșcodaru Daniela Mihaela Clementina, Konradi Ruxandra, Lupu Andreea, Marcu Diana, Mărculeț Cătălina, Mogoș Georgiana Marina, Preda Andreea Camelia, Stănciuloiu Andra, Zahariade Elisabeta, Colegiul Național „I. L. Caragiale”, ISBN 978-973-0-12042-4, București, 2012, 78 pag. (format electronic).

Dicționarul ariilor naturale protejate din România, autori: Mărculeț I. (coordonator), Mărculeț Cătălina, Boboc Roxana Varvara, Căpățînă Mihaela, Di Pucchio Stefania, Dobranici Ioana-Cristina, Enăchescu C.-A., Găină F., Minciu Maria Gabriela, Mogoș Marina-Georgiana, Scarlatache Miruna Ana-Maria, Toader Ioana Valentina, Ursu Claudia, Vasilescu Andreea, Văcaru Ana-Maria, Zahariade Elisabeta Ștefania, Colegiul Național „I. L. Caragiale”, ISBN 978-973-0-13590-9, București, 2012, 83 pag. (format electronic).

Dicționarul așezărilor urbane din România, autori: Mărculeț I. (coordonator), Mărculeț Cătălina, Boboc Roxana Varvara, Burnaz, Ștefania, Cap Ruxandra Maria, Ciurea Daniela, Cristescu Ruxandra, Di pucchio Stefania, Dobranici Ioana-Cristina, Gureșoae E. A., Pestișu Lidia, Pîrjol Maria Luisa, Popa Roxana-Gabriela, Rădoi N., Scarlatache Miruna Ana-Maria, Stancu Theodora, Ursu Claudia, Colegiul Național „I. L. Caragiale”, ISBN 978-973-0-14631-8, București, 2013, 86 pag. (format electronic). București, 2012, 83 pag. (format electronic).

15 teste de geografie pentru pregătirea examenului de bacalaureat, autor: Mărculeț I., Colegiul Național „I. L. Caragiale”, ISBN 978-973-0-15801-4, București, 2014, 50 pag. (pentru uz intern; format electronic).

STATELE UNIUNII EUROPENE. MICĂ ENCICLOPEDIÉ

Tiraj: 100 exemplare

ISBN 978-973-0-16211-0

Colegiul Național „I. L. Caragiale”

București, 2014

